

КАХЛІМА

КНИЖКА

надто вразливим і лякливим
читати заборонено!

ЖАХЛИВА

КНИЖКА

ЗБІРНИК СТРАШНИХ ІСТОРІЙ

Малювала Ірена Панаріна

УДК 82-93
Ж39

Жахлива книжка: збірник страшних історій

Ж39 Жахлива книжка: збірник страшних історій / упорядкувала
Тетяна Стус. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 104 с.

ISBN 978-617-09-5003-1

У страшній-престрашній кімнаті на чорній-пречорній полиці лежала жахлива-прежахлива книжка... У ній вісім страшно напружених історій про всякі містичні, часом потойбічні та геть несподівані явища, події й істот, зокрема і людських дітей. Якщо ви не з полохливих — знайомтеся з чорними тюльпанами Мії Марченко, мешканцями закинутого горища Володимира Арєнєва, бридкими монстрами Лариси Андрієвської, кривавим Куку Іванки Кравцової, потворами Йожи Коцуна, карликовою відьмою Слави Світової, привидами Юрія Нікітінського та черв'яками-філософами Марії Артеменко.

УДК 82-93

ISBN 978-617-09-5003-1

© Марченко М., Арєнєв В., Андрієвська Л.,
Кравцова І., Коцун Й., Світова С.,
Нікітінський Ю., Артеменко М., текст, 2019
© Панаріна І., іл., 2019
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2019

ЗМІСТ

Наталія Козар
ПЕРЕДМОВА ПСИХОЛОГА
4

Мія Марченко
ЧОРНІ ТЮЛЬПАНИ
6

Володимир Аренєв
ДОМОВИНКА З КОЛІЩАТАМИ
22

Лариса Андрієвська
ПОТВОРИ З-ПІД ДИТЯЧОГО ЛІЖКА
25

Іванка Кравцова
КУКУ
33

Йожа Коцун
ПОТВОРИ
36

Слава Світова
МАГА NANA. КАРЛИКОВА ВІДЬМА
62

Юрій Нікітінський
ПРИВИД ОЛІ ТА КОСТИК СПРАВЖНІЙ
75

Марія Артеменко
ПРИТЧА НЕ ПРО ЯБЛУКО
99

ПЕРЕДМОВА ПСИХОЛОГА

Для читачів

Серед усіх почуттів, які є в людини, страх, певно, найдокучливіший. Нагору не лізь — упадеш і розіб'єшся, у воду не заходь — можеш утопитися, лягатимеш спати — не вимикай світло, бо прилетять привиди. Але ж так хочеться і на крутецьких гірках покататися, і в морських хвилях попустувати, і, можливо, уночі з привидам потеревенити...

Історії в цій книжці, на перший погляд, страшні-престрашні. Але саме вони допоможуть зменшити страхи та зроблять їх такими, що не заступатимуть увесь світ. Знаєте, насправді страхи можуть бути дуже корисними. Але тільки тоді, коли вони не гігантські.

Якщо прислухатися до страхів, вони можуть застерігати від небезпеки, нагадувати про обачність і здоровий глузд, про те, що перш ніж щось зробити, треба поміркувати й розрахувати. Наприклад: чи маю я правильне взуття, щоб лізти вгору, чи вмію плавати, коли заходжу в бурхливий потік наодинці?..

Історії в цій книжці унікальні, адже розглядають страхи з різних непередбачених боків.

- ▲ Виявляється, у страхів є свої страхи. І ці страхи можуть бути смішними та викликати співчуття. А це так неочікувано...
- ▲ Інколи, в омані, ми не бачимо, як усе насправді. Якщо ж раціонально поглянути на речі, виявиться, що все набагато простіше.
- ▲ З однієї історії ми дізнаємося, що треба робити, аби під ліжком не заводилися потвори.
- ▲ Інша історія розповість, що часом думки мають чарівну дію.
- ▲ А ще ми з'ясуємо, що потрібно, аби по-справжньому бачити.

Для батьків читачів,
у яких є сумніви щодо користі чи небезпеки таких історій

Батьки можуть турбуватися, чи не шкодять страшні історії дітям. І це правильно. Проте треба враховувати кілька чинників: яким дітям, у якому обсязі, коли (удень чи на ніч).

Якщо батьки вирішують «допомогти» перебороти страхи, а саме примушують чи благають дитину почитати страшні історії, то таки зашкодить! А якщо в дитини з'явилося бажання самій почитати щось страшненьке, це значить, що в неї є потреба помірятися силою зі своїми страхами. Адже дитина інтуїтивно відчуває, скільки та якого страху вона може витримати, трансформувати, переробити — і таким чином присвоїти собі його силу.

Читаючи, дитина несвідомо ототожнює себе з героєм, проходить випробування разом із ним, долає внутрішні та зовнішні перешкоди. У грі та читанні не страшно подумки приміряти будь-яку роль: сміливого героя чи боягуза. І цим героєм може бути як людина, так і тварина (ба навіть хоробрий хробак!). Читачі прислухаються до себе та вирішують: комусь це вдалося — у мене теж вийде!

Якщо ваша дитина хоче, але вагається читати страшні історії, ви можете запропонувати зробити це разом. Спитайте: «Може, хочеш, щоб ми вдвох почитали?» І це буде гарний привід поспілкуватися та приділити їй увагу.

Заваріть ароматного чаю, візьміть улюблені смаколики, всядьтеся в тихенькому й затишному місці та починайте читати. Разом ви отримаєте порцію адреналіну та купу задоволення. Ви перетілітесь в кількох героїв і героїнь, можливо, подолаєте якісь свої внутрішні перешкоди... І обов'язково підтримаєте свою дитину присутністю, обіймами та разом проведеним часом.

Наталія Козар

МІЯ МАРЧЕНКО

ЧОРНІ ТЮЛЬПАНИ

1

Крихітка та Розбійниця повзли крізь зарості малини. Високі кущі росли шеренгами паралельно парканові, утворюючи вологі зеленкуваті тунелі. Земля між стеблами вкрилася мохом, і від того малинник скидався на лабіринт, вистелений м'яким затишним килимом.

Крихітка доповзла до великого пня й зупинилася. Руки вже були геть роздряпані, коліна почорніли від вологої землі, крім того, її щойно вкусила здоровенна мурашка. Вона озирнулася — світла пляма лазу, що вів назовні, лишилася далеко позаду. Попереду зосереджено сопіла Розбійниця.

— Краще не треба! — занила Крихітка. — Давай вилазити!

— Тихо! Інакше він нас засіче! — зашипіла старша сестра й поповзла кудись убік, до паркана, що відділяв бабусин садок від сусідської ділянки. Крихітці стало лячно.

— Хто?

Розбійниця не відповіла. Вона вже дісталася паркана й тепер видивлялася щось поміж вічками сітки.

— Хто засіче? — Крихітка підповзла ближче і теж глянула крізь сітку.

— Чаклун! Ш-ш-ш! — сестра зненацька пригнула голову Крихітки до землі, а сама впала зверху.

— Він там, — збуджено й таємничо зашепотіла. — Тепер треба бути дуже обережними. Він, звісно, сліпий, але чуйку має — дай Боже!

— Хто? — писнула Крихітка крізь мох.

Розбійниця повільно підвелася, відсунула малинові стебла й поманила сестру пальцем. У просвіті між листям стало видно зарослий сусідський садок. Посеред абияк підстриженого газону в дивній позі — трохи зігнувши коліна та розкинувши руки — стояв голий по пояс жилавий чоловік. Час від часу він повільно водив руками в повітрі, немов розправляв невидиму тонку тканину, далі зчіплював руки в замок і знову розкидав їх із помітним зусиллям, наче з обох боків на нього тиснули стіни. Руки в нього від плечей до зап'ястків були всуціль татуйовані химерним візерунком, складеним ніби з гострих лез. Очі він справді мав якісь застигли, хоча добре роздивитися не було змоги.

— То новий сусід, — прошепотіла Крихітка. — Хіба він чаклун? І сліпий?

— Звісно, — авторитетно шморгнула носом Розбійниця. — Бачиш, як закляття плете, квітник свій вартує.

— Чому вартує? — Крихітка знову подивилася на чоловіка за сіткою.

Тепер сусід стояв на одній нозі, притиснувши другу до коліна, руки-леза здіймалися в повітрі, мов крила. Перед ним і справді розлягався квітник — невеличкий клаптик перекопаної землі, обкладений сірим шифером. Звідти стирчали молоденькі зеленкуваті стебла та гострі шпичаки листя.

— Ясно чому. Він виростив чорні тюльпани, — повідомила Розбійниця цілком буденним тоном. — У нього померла

дружина, і він виростив чорні тюльпани. Коли квіти розпустилися, він осліп. Це сталося рік тому. Скоро вони знов розквітнуть, і ось тоді почнеться!

2

Уночі Крихітці погано спалося. Чорні тюльпани розквітали в неї перед очима. Їхні стебла лізли з-під землі, немов гігантські зелені черв'яки, проштрикували шифер сусідського квітника лезами свого листа. Чорні бутони розкривалися один за одним, і з них, мов отруйний сік, бризало чорне світло. Новий сусід стояв поряд і дивився на квіти. Світло потрапило йому в очі, він скрикнув від болю, затулив обличчя руками й побіг, перечіпляючись через грядки. А тюльпани все лізли й лізли з небаченою швидкістю, і чорні пелюстки їх загрозливо ворушилися, наче рій чорних метеликів, готовий злетіти в повітря. І тут Крихітка почула, що тюльпани тихенько співають страшною незнайомою мовою. Бутони наливалися, збільшувалися, тюльпанові стебла тягнулися й наспівували жажливі речі. Раптом один із пуп'янків стрепенувся, відірвався від свого стебла, розправив чорні крила й полетів просто на неї. Крихітка закричала з переляку, впала на землю і прокинулась.

У дачному будиночку було дуже тихо, тільки голосно цокав годинник у темряві. Десь там, за вікном, у сусідському саду, пробивали собі шлях нагору чорні тюльпани. Крихітка вибралася з розкладного крісла й босоніж почала пала до бабусі в кімнату.

— Бабусю! — покликала вона й одразу затихла.

Бабуся крутилася в ліжку й тихенько стогнала. Крихітка подивилася на неї зі співчуттям. Мабуть, їй також снилися чорні тюльпани. Коли вони розквітнуть, почнеться казна-що!

Зранку в садку було багато сонця, пахли медом нарциси на клумбі біля тераси, росяні краплини прикрашали травинки, мов іграшкові кришталеві кульки. Розбійниця в альтанці під виноградом снідала «наполеоном», життєрадісно теліпаючи ногами. Невиспана Крихітка повільно зішла з тераси і всілася на сходи́нці.

— Вони точно розквітнуть? — похмуро спитала, дивлячись, як на клумбі з весняними квітами майже на рівні її очей розгойдуються сизо-червоні бутони бабусиних тюльпанів — такі милі, запашні та безпечні.

— Тюльпани? — Розбійниця скосила на сестру хитре блакитне око й акуратно поклала в рот іще один величезний кусень. — ‘Ожлив ‘авіт ‘автра.

— Я тобі не вірю.

— Ба! — заволатала Розбійниця.

— Т-ш-ш! Не треба! Мовчи! — відчайдушно замахала на неї руками Крихітка, але сестра й не думала зупинятися.

— Крихітка питає: тюльпани скоро розквітнуть?

— Чого це їй тюльпани знадобилися? — бабуся підійшла до вікна й також глянула на клумбу. — Може, навіть завтра. Он як налились, — вона перевела погляд на накритий в альтанці стіл. — Крихітко, ти чого сидиш? Швидко снідати. І їжте торт, дівчата.

Крихітка зажурено попленталася в альтанку й плюхнулася за стіл.

— Чула? — багатозначно підморгнула їй Розбійниця, ложечкою спускаючи на денце склянки з чаєм четвертий шматочок цукру. — Завтра. То вже скоро.

Серце в Крихітки підстрибнуло й почало повільно опускати-ся кудись у шлунок — точнісінько як цукор у ложці Розбійниці. Чорні тюльпани розквітнуть завтра. І ось тоді почнеться!

4

Цілісінький ранок Крихітка просиділа в малині, спостерігаючи за сусідським садком. Сусід з'являвся нечасто. Довго стояв перед клумбою, де наливалися соком чаклунські бутони. Інколи нахилився та щось бурмотів, погладжуючи їх. Мабуть, хотів, щоб швидше розквітли.

Обережно задкуючи, Крихітка вибралася з малини й побігла шукати Розбійницю. Сестра роздивлялася комікси в гамаку під старою яблунею. Крихітка підкралася й зазирнула в гамак. З обкладинки журналу витріщалася Людина-Мураха.

— Чого припхалася? — глухо поцікавилася вона голосом Розбійниці.

— Не хочу, щоб тюльпани розквітли, — жалібно пхенькнула Крихітка.

— Бо-я-гуска! Гуска — ти! — по складах відкарбувала Людина-Мураха.

— Ніяка я не гуска! — обурено затупала ногами Крихітка. — Я просто не хочу, щоб вони розквітли! Нащо він їх виростив?

Розбійниця опустила журнал і витріщилася на сестру, наче на рідкісне гальмо.

— Нащо, нащо... Звісно, щоб вони тут усе отруїли. Гадаєш, цим скінчиться? Вони ж і до нас переповзти можуть.

— Не хочу! Чому він такий злий?

Розбійниця низько-низько нахилилася до Крихітки й зло-вісно прошепотіла:

— А от якби в тебе хтось помер, ти була б добра?

Крихітка зніяковіла.

— Гаразд, — змилостивилася сестра й викинула комікси в траву. — Лізь сюди.

Щойно Крихітка, сопучи від натуги — для її коротких ніжок гамак хилитався надто високо над землею, — опинилася в сітці, сестра полум'яно зашепотіла у вухо:

— Усе дуже просто. Треба дочекатися, коли він засне, пролізти в садок і зламати бутони. Тоді вони не розквітнуть.

— Уночі? — Крихітка з жахом глипнула на зарості малини, за якими ховався зловісний квітник.

— Дурко! — Розбійниця вказівним пальцем боляче постукала сестру по лобі. — Уночі нічого не видно. Найкраще після обіду. Коли всі лягають відпочити.

Вона розхитала гамак, і — гоп! — Крихітка опинилася на траві. Розбійниця спритно зупинила люльку, підчепила з землі комікси й захихотіла.

5

Після обіду вони з Розбійницею сиділи в засідці. Засідкою слугувала повна лопухів канава біля сусідської хвіртки. На лопухи час від часу лиховісно падала тінь сусіда — той копирсався в землі під парканом, наче щось відчував. У канаві було повно комарів, проте Розбійниця заборонила їх убивати, навіть нишком. Крихітка героїчно терпіла, з нудьги роздивляючись проти сонця, як наповнюються червоною кров'ю комарині животики. Так само наливалися зараз соком і чорні бутони. Нічого. Скоро вони покладуть цьому край.

За півгодини сусід нарешті покинув садові інструменти й пішов собі до будиночка.

— Ну от, — виснувала Розбійниця. — Він ліг спати. Зараз саме час. Я на варті, а ти тихенько прослизаш у хвіртку і зри-
ваєш пуп'янки.

— Чому я? — Крихітка ледь не заревіла.

— Тому що ти на варті стояти не вмієш. Весь час ґав ловиш.
І свистіти не вмієш.

— А якщо він вийде?

— Тікай. Він і не помітить.

— Не під-ду, — у Крихітки з переляку цокотіли зуби.

— Як хочеш, — стенула плечима Розбійниця. — Тоді завтра вони розквітнуть. Он, глянь, деякі бутони вже лускають. Ди-
вись! — вона вказала на квітник. У щілину паркана його було
навіть краще видно, ніж із їхнього садка. Один з найближчих
бутонів справді вже трохи розкрився — на верхівці виблиску-
вала оксамитова темрява.

— Добре, — приречено погодилася Крихітка.

Вона вилізла з канави й обережно відчинила сусідську хвірт-
ку. Шпаринка вийшла зовсім маленька. Крихітка озирнулася
з надією. Розбійниця на мить вистромила голову з лопухів
і жестами наказала рухатися далі.

Крихітка вдихнула побільше повітря, ковзнула у хвіртку та
стрімголов кинулася до клумби. Вона налетіла на тюльпани,
мов тропічний вихор, мов індійська богиня Калі*, що рубає
голови демонів. Трясучись із переляку, вона рвала, трощила
й терзала, і зелений сік стікав її пальцями, мов справдешня кров.

*Калі — індійська богиня вічної сили, часу та змін, смерті та знищення.
Зазвичай її зображають темною та лютою.

Вона не почула ані попереджувального свисту Розбійниці, ані того, як хряснули двері будиночка. Отямилася лише тоді, коли за спиною в неї гукнули:

— Агов! Що це ти тут виробляєш?!

Крихітка озирнулася, чекаючи миттєвої та жадливої кари, могутнього прокляття. Адже її злочину годі було не помітити. Зім'яті голівки тюльпанів укривали квітник.

Але перед нею стояв зовсім не злий чарівник. Принаймні сусід, що вийшов із будиночка в зеленій зіжмаканій футболці та затертих джинсах, чомусь більше його не нагадував. Із худорлявого засмаглого обличчя глянули сірі, мов дощове небо, сумні та цілком зрячі очі. Чоловік поволі нахилився, підібрав зламаний пуп'янок і сховав його в долоні таким ніжним і дбайливим рухом, аж Крихітка відчайдушно заревіла та кинулася бігти.

6

Крихітка рюмсала, стоячи на пні в найдальшому кутку саду. Вона завжди приходила сюди, коли траплявся якийсь душевний біль. Куток був сирий, пень моховий, а якщо видряпатися на нього, то поверх бузкових кущів можна дивитися на вулицю й водночас почуватися відділеною від усього світу. Мов в'язень, що скніє в камері. Одним словом, місце ідеальне.

Кущі ворухнулись.

— Ти ще хлюпаєш? — поцікавилася Розбійниця. — Можеш уже виходити. Він не ходив до бабусі, я перевіряла.

Крихітка тільки шморгнула носом.

— Плакса, — підсумувала Розбійниця.

— Ти мене надурила, — схлипнула Крихітка. — Він ніякий не сліпий.

— Дивно. А бабуся казала, що він геть сліпий, мов кріт, бо з нею не вітається.

— Він мене бачив.

— І чого ото рюмсати? Тобі нічого не буде. Дурне сало.

Кущі зашурхотіли, і Розбійниця зникла.

Крихітка витерла очі й знову задивилася на дорогу. На одній з вибитих колесами колій щось лежало, якийсь світлий предмет.

Крихітка зіслзла з пня, побігла за хвіртку й дуже обережно наблизилася до дивного предмета. То був зламаний бутон чорного тюльпана. Від денного тепла пелюстки розкрилися та вже почали в'янути. Крихітка сіла поряд і дивилася на пуп'янок, побоюючись, що він ось-ось здригнеться й полетить, як у її сні.

Нічого не сталося. Тоді вона обережно простягнула руку й попестила квітку. Пелюстки були дуже тендітні, оксамитові на дотик і навіть не зовсім чорні — швидше темно-фіолетові, мов достиглі солодкі сливи, а ще крихкі, мов крила метелика.

Крихітка підхопила квітку, понесла до дощової діжки, у воду, і цілий вечір дивилася, як пуп'янок повільно вмирає. Назавтра від нього лишилися тільки стебло та купка обтріпаних зів'ялих пелюсток.

7

Бабусині тюльпани нарешті розквітли. Вони були рожеві, червоні, жовті та білі. Як сонце на світанку, як улюблена спідничка Крихітки, як лимонний торт, як цинамонове морозиво.

Сусідський садок стояв голий, там лишилися тільки грядки з нудною картоплею та помідорами.

— Може, подаруємо йому трохи наших тюльпанів? — знічено запропонувала сестрі Крихітка.

— Дуже йому потрібні твої тюльпани! — відмахнулася Розбійниця. — Якби він хотів нормальних, таких би й насадив. Йому, бач, треба чорних. Де ти таких візьмеш?

Крихітка тяжко замислилась і раптом згадала, як бабуса вчора на ніч читала їм «Алісу в Країні див».

Зрештою, то має бути не так уже й складно.

8

Найважче виявилось копати землю руками. Цього Крихітка не врахувала й не прихопила совок. Думала, помре з переляку, коли доведеться вдосвіта пробиратися до сусідського саду. Але коли вона тихо, аби не порушити сонного сопіння Розбійниці, вибралася з вікна їхньої кімнати та приземлилася в крісло на терасі, виявилось, що небо вже помальоване велетенськими рожево-золотими мазками. Крихітка ще ніколи не бачила неба рано на світанку й гадки не мала, що це може бути так красиво. Секатор, який вона взяла в сарайчику, заклинило вже після першої квітки, тож далі довелося зривати бабусині тюльпани просто руками, й вона знову вся вимастилася соком.

За двадцять хвилин, абияк перебравшись через сусідську хвіртку та добряче притрусивши землю пелюстками зім'ятих квітів, вона опинилася на сусідській клумбі. Добре, хоч баночка з фарбою не відкрилася просто в кишені та пензлик не випав. Бо як потім непомітно відіпрати з білих літніх шортів чорну гуаш, Крихітка й гадки не мала.

За півгодини натхненної праці вона подужала закопати в землю заледве п'ять тюльпанів, ретельно пофарбованих начорно. Дівчинка саме розігнулася, щоб трохи віддихатися та витерти піт із чола, коли раптом за спиною пролунав голос:

— Мені здавалося, ти не любиш чорного кольору?

Крихітка аж підстрибнула з переляку. Але до того, як вона зібралася дременути, сусід м'яко гукнув:

— Чекай! Не бійся. Я не серджуся.

Крихітка засоромлено зупинилася, не наважуючись підвести очей на скуповдженого зі сну чоловіка.

— Оце так! — присвиснув він, присівши навпочіпки й роздивляючись результати її праці та обережок червоних, жовтих і білих квітів, який дівчинка притягнула з собою. — Ти що, обнесла весь садок, га? Бабуся засмутиться. Ти в курсі?

Крихітка кивнула.

— Але ж ви засмутилися ще більше, — пробелькотіла вона тремким винуватим голосом. — Це ж були квіти для вашої дружини. Ви їх посадили, коли вона померла, бо тужите за нею.

Сусід упустив замащеного чорною гуашшю пензлика, якого було взяв до рук, і швидко затулив обличчя рукою. Плечі в нього затрусилися.

— В-вибачте, — геть знищено пробелькотіла Крихітка.

Але сусід раптом видав дивний звук, який змусив дівчинку глянути вгору. Чоловік уже відняв руку від обличчя, проте в очах у нього не було сліз — він реготав. Реготав так, що аж зігнувся навпіл.

— Хто тобі таке сказав? — зрештою спитав він поміж нападами реготу. — Твоя сестричка, певно. Така білява, весь час шпигує за мною. Як там її звати?

— Р-розбійниця, — розгублено пробелькотіла Крихітка.

— Правда? — ще дужче звеселився чоловік. — А з вигляду й не скажеш. Вигляд у неї — ну чисте янголя. Так часто буває, ти не помічала? Інколи речі (та й люди) зовсім не такі, якими

здаються на перший погляд. Заспокойся, дитино, — зітхнув він, припиняючи нарешті сміятись і розгинаючись. — У мене ніколи в житті не було дружини.

— Не було? — рот Крихітки роззявився сам собою.

— Ні, — хитнув головою чоловік, і довкола очей у нього розбіглися веселі павутинки зморщок. — Ходімо перепочинемо, — запропонував, махнувши рукою до ґанку.

Він на хвилю зник у будинку та швидко виніс надвір два кухлики з молоком, тарілку шоколадного печива, а ще великий слоїк із водою, куди поставив тюльпани Крихітки, перед цим акуратно обрізавши кошлаті кінчики. Якийсь час вони сиділи поряд, зосереджено хрумтіли та сьорбали, споглядаючи, як повільно наливається розпеченим золотом небо на сході.

— Ці тюльпанові цибулини я знайшов у сарайчику, коли придбав ділянку, — раптом озвався сусід. — Певно, їх лишили старі господарі. Вирішив посадити на пробу, цікаво було, що з них виросте й чи виросте взагалі. Я не надто вправний садівник, тож нічого собі не загадував: ростуть — то й добре. А щодо кольору... Так, для квітів він, певно, незвичний, але мені подобаються квіти, якими б вони не були.

— Мені теж! — раптом гарячково вигукнула Крихітка. — Ваші тюльпани гарні, насправді гарні! І колір у них гарний. Як ожина влітку, чи сливи, чи лакричні цукерки! Я б не піддалася, якби згадала про це одразу. Просто Розбійниця мене налякала. Я ще ніколи не бачила таких квітів, тож...

— Розумію, — задумливо відгукнувся сусід. — Люди люблять вішати ярлики. Ось про рожевий колір кажуть, що він дівчачий.

— Ага, — кивнула Крихітка. — У садочку весь час дражняться з одного хлопчика, у якого рожева футболка для сну.

— Ну ось, — вів далі чоловік. — Про жовтий хтось думає, що це колір сонця, а хтось вірить, що він віщує розлуку. У нашій країні люди вдягаються в чорне, коли сумують, а ось індійці чи китайці — у біле. Для нас білий — це колір чистоти, а для них — зловісної снігової пустелі, суму та порожнечі. Я думаю, ти багато такого згадаєш, якщо трохи поміркуєш.

— Ой, і правда! — вигукнула Крихітка за якийсь час. — Я ось зеленим завжди траву малюю. У мене багато зелених фломастерів, вони ж бо найшвидше закінчуються. Але в мультиках завжди зелене світло, якщо хтось чаклує або готує якусь отруту.

— Є таке, — засміявся сусіда. — Бачиш, яке розмаїття. Проте квітка лишається квіткою, а людина — людиною, головне про це не забувати.

Він простягнув руку до слоїка з тюльпанами і дбайливо розправив зім'яті пелюстки яскраво-жовтої квітки, яка потроху розпускалася, опинившись у воді.

— То вам справді подобаються наші тюльпани? Чесно-чесно? — з надією запитала Крихітка.

— Ще б пак, — усміхнувся чоловік.

— Ой, це так добре, знаєте! — із полегшенням зітхнула дівчинка. — Бо моя чорна фарба майже скінчилася. А Розбійниця свою нізащо не позичить.

— От і чудово, — реготнув сусід. — Решту фарбувати не будемо. Згода?

І він простягнув їй руку — просто як дорослій. Крихітка в захваті потисла її та побігла додому.

По обіді сусід, якого, як виявилось, звали Андрієм, завітав до їхнього саду з велетенською тацею тюльпанів у горщиках.

Він привітався з бабусею, не відмовився від чаю та залишився допомагати саджати квіти. А коли бабусин садок знову заряснів барвами, коли чай було випито, а «наполеон» з'їдено, сусід попросив дозволу запросити дівчат до себе постріляти зі справжнього «робінгудського» лука. Бабуся ще й не встигла промовити «так, дякую, але, будь ласка, дуже обережно!», як Розбійниця вже стояла біля сусідської хвіртки.

— Єдине правило, — усміхнувся сусід, відмикаючи хвіртку та галантним жестом запрошуючи Крихітку всередину. — Луком бавитиметься лише той, хто мені допоможе висадити квіти.

І справді, біля його будиночка чекала на землі така сама велика таця різнобарвних тюльпанів.

— Крихітка сьогодні вже потрудилася. Тепер твоя черга, — хитро підморгнув він обуреній Розбійниці.

А що працювала вона дуже повільно, то Крихітка із сусідом скоро покинули стріляти з лука й прийшли допомагати. Тож до вечора сусідський садок теж міг похвалитися розкішним квітником тюльпанів — рожевих, мов солодка жуйка, червоних, мов призахідне сонце, жовтих, мов лимонний торт, білих, мов цинамонове морозиво, а ще темно-фіолетових, майже чорних, лискучих — мов літня ожина після дощу та осінні солодкі сливи.

ВОЛОДИМИР АРЕНЕВ

ДОМОВИНКА З КОЛІЩАТАМИ

(жахастик)

Було це давним-давно. Жив собі у старезному п'яти-поверховому будинку маленький хлопчик. Якось одного разу залишили його батьки самого та суворо заборонили підніматися на горище, а тим паче приносити звідти будь-які речі.

Але щойно вони пішли, хлопчик одразу ж порушив їхню заборону.

На горищі було темно і звідусіль звисали шмаття павутини. Маленький хлопчик поблукав трохи, але нічого цікавого не знайшов. Він уже збирався йти геть, коли побачив поряд із віконцем чорний-чорнісінький іграшковий гвинтокрил — дуже красивий, от просто як справжній! Звісно ж, маленький хлопчик забрав його собі!

І от уже настав пізній вечір, а батьки все не повертаються. Набридло хлопчику гратися з гвинтокрилом, вирішив він його розібрати й випадково злавав. Знудившись, сів під дверима чекати, коли ж прийдуть батьки.

Раптом чує хлопчик на вулиці якесь деренчання. Визирнув — і очам своїм не повірив! До його будинку під'їжджає домовинка на маленьких коліщатах!..

Одразу двері в під'їзді: рип! грюк! — і щось важезне посунуло сходами вгору, до п'ятого поверху, на якому жив хлопчик.

Перелякався хлопчик, але вирішив отак просто не здаватися. Став біля дверей навшпиньки й зазирнув у замкову шпарину. Тільки домовинка з коліщатами вкотилася на п'ятий поверх, хлопчик двері розчахнув, вискочив із квартири та крізь вікно на сходовому майданчику виштовхнув її назовні!

Довго не було чути ні звуку. А потім знову двері в під'їзді: рип! грюк! — і щось важезне посунуло сходами вгору.

Знову маленький хлопчик став біля дверей, і щойно домовинка з коліщатами вкотилася на п'ятий поверх, скинув її!

Ще довше панувала на вулиці тиша.

А потім двері в під'їзді грізно так: рип! грюк! — і щось важезне посунуло сходами до квартири, у якій жив хлопчик.

Він уже двері розчахнув, щоб знову домовинку вниз зіштовхнути, але тут її віко відкинулося.

— Хлопчику-хлопчику, — сказали чорні-чорнісінькі чоловічки, що сиділи там усередині в білих капцях і тиснули на педалі, — ми крихітні курдуплики, живемо на горищі цього будинку. Зазвичай ми піднімаємося до себе на гвинтокрильці, проте хтось його в нас украв. А чи знаєш ти, хлопчику, як важко цілих п'ять поверхів котити сходами нагору велику домовину з коліщатами?!..

Коли батьки повернулися додому, вони здивувалися, побачивши, як змінився їхній син, який він став тихий і задумливий.

А коли маленький хлопчик виріс, він став відомим механіком та інженером.

І винайшов ліфт.

ЛАРИСА АНДРІЄВСЬКА

ПОТВОРИ З-ПІД ДИТЯЧОГО ЛІЖКА

Жили собі дві потворнючі потвори — якщо, звісно, таке нице животіння можна назвати життям. Бо жили вони тільки по́ночі, і то в найстрашнішому на світі місці — під дитячим ліжком. А вдень вони взагалі не жили, бо перетворювалися на порохи. Адже всім відомо, що страхи оживають лише тоді, коли в них віриш. А хто б то вірив у різну негідь удень, коли навколо ясно й гамірно?

Треба сказати, що тим потворам не щастило від самого народження. Вони вродилися такі потворні, що рідна матуся, яку й саму ніхто не назвав би вродливицею, дременула світ за очі, тільки-но побачила своїх нащадків. А це, до речі, було ой як непросто, бо потворяча матуся мала одне око на потилиці, а друге на коліні. Отож вона дала від своїх немовлят такого чосу, що, подейкують, не може спинитися й досі.

Покинутими напризволяще малюками заопікувалася старенька сова з Темного-Претемного лісу, яка набачилася за своє життя таких страхіть, що заслабла на очі. Старенька рокувала сиріткам кар'єру фахових потвор. А щоб ви знали, у світі страховиськ вроджена потворність цінується на вагу золота і трапляється так само рідко, як у світі людей — бездоганна врода. Тому всі потвори так і пнуться, щоби спотворити себе ще гірше.

У них є ціла індустрія, яка розробляє засоби для погіршення зовнішності. А в Темному-Претемному лісі щороку відбувається

Всесвітній конкурс потворності. Оце й почала підсліпувата сова готувати своїх плеканців до цього престижного змагання.

— Не журіться, малята! Тільки не забудьте про мене, коли прославитесь в усіх усюдах, — муркотіла, навпомацки нагострюючи їхні незліченні пазурці та якомога потворніше заплутуючи кудлату шерсть на їхніх хвостах.

Одначе тим марнословним надіям не судилося справдитися. Варто було юним претендентам на титул «Містер Жах року» піднятися на подіум, як високе журі зомліло в повному складі й не отямилася, поки злощасна парочка не вийшла із зали.

— Навіть потворність повинна знати міру, — поважно прорік голова високого журі та якнайсуворіше заборонив нашим героям з'являтися на люди, себто на потвори. І не лишилося їм нічого іншого, як шукати притулку в нашому з вами світі.

«Ех, не родись потворним, а родись щасливим», — зітхнула старенька сова, зі смутком відправляючи своїх безталанних вихованців.

Проте найпотворніше в нашій потворній історії те, що через усі ці негаразди в юних потвор геть спотворився характер. Замість того, щоб тішитися світу добра та краси, де, як відомо, не так уже й зважають на зовнішність, вони дедалі більше злюстилися на цей світ.

Не було злагоди й між самими потворами. Вони робили все можливе, щоб отруїти одна одній і без того нікчемне під-дитячо-ліжкове життя.

— Гей ти, жалюгідне мацапурисько! — шипіла старша потвора, яка народилася на дві хвилини раніше та завжди перша починала сварки. — Глянь-но лише на себе! Та тебе навіть горобець не злякається!

— Б-боюся, б-боюся, — цокотіла всіма своїми іклами менша потвора. — Ти краще на себе глянь, нице чуперадлисько!

Сварилися потвори з міцно заплющеними очиськами, бо кожна понад усе боялася побачити не лише свою посестру, а й саму себе. Бува, забудуться в розпалі чвари та глипнуть одна на одну — і вмент нажахано чкурять по різних кутках.

Навіть дрібні й невигадливі шкоди потвори робили наосліп — так боялися наштовхнутися на свої відображення в дзеркалах, лискучих меблях або віконних шибках, яких не бракує в дитячих кімнатах.

Тепер-от ви розумієте, хто протирає вам дірки на новісіньких шкарпетках або на колінах штанців? Хто напихає вам повні кишені всякого мотлоху і зав'язує хитромудрі морські вузли на шнурівках? Або чому ваш кіт, як залазить під ліжко, раптом вилітає звідтам із відчайдушним нявчанням? Усе це робота потвор. У таких примітивних капостях збігає їхнє нічне життя. А вранці, щойно в дитячих кімнатах прочиняються квартирки, легенький вітерець вимітає їх геть. Мало в якій оселі вони затримуються довше, ніж на одну-одненьку ніч. Хіба в домівках якихось скінчених нечупар — там, де не провітрюють кімнати й не замітають під ліжками. О, яких лише капостей не встигають накоїти потвори в таких помешканнях!

Утім, з другого боку, це глибоко нещасні істоти. Вони, як і всі на світі злюки, заслуговують на те, щоб їх щиро пожаліли. Уявіть, якби це вам довелося весь час злоститися, сердитися, гніватися, сатаніти, приндитися, лютитися, сіпатися й безсило скреготати іклами!

Урешті-решт від безперервного скреготання їхні ікла геть постиралися й самі вони помітно змаліли. Так-так, зятяйте це

собі та як вогню уникайте злості й заздрощів. Інакше здрібнієте до розмірів найдрібнішої кузьки, а рідним і знайомим доведеться розглядати вас у лупу!

Так-от, на час нашої розповіді колись жаскі й велетенські потвори були вже завбільшки як велике яблуко. Але самі вони про це не здогадувались і надалі вважали себе силачками й велетками. І в їхніх здрібнілих серцях щодалі дужче розпікалися заздрість і ненависть до всіх власників дитячих кімнат і ліжечок.

Утім, їх і тут неважко зрозуміти. Вони ж бо кімнат і ліжечок ніколи не мали. Ніхто й ніколи не співав їм колискової, ніхто й ніколи не бажав їм доброї ночі. І — що було для них найприкріше — ніхто й ніколи не влаштовував для них ялинки.

Ялинку потвори побачили з-під ліжка одного дуже сміливого хлопчика. Цей хлопчик не боявся майже нічого на світі — ні темряви, ні грому, ні павуків, ані навіть учительки початкових класів.

І от коли потвори ниділи й жерлися під ліжком сміливого хлопчика, їхні потворні носи раптом вловили геть нестерпучий аромат, який перебивав такий рідний запах порохів.

Аромат так їм дошкулив, що вони навіть ризикнули трохи розплющитись. І що ж вони побачили, як обережно визирнули з-під ліжка? Запахущу пухнасту красуню ялинку, прикрашену лискучими шишками, горішками, грибочками та яблучками! Виняткове обурення викликав білосніжний янгелик, підвішений якраз посередині дерева.

— Тьху, яка краса, — сплюнула старша потвора — та, що народилася на дві хвилини раніше.

— Ніколи в житті не бачила нічого прекраснішого! — пересмикнулася від огиди менша потвора.

І тут-таки, біля ялинки, між нашими злюками вперше за-панували порозуміння та згода. Вони почали розробляти винятковий за потворністю і підступністю план.

— Нарешті й у нас буде свято! — хижо шкірилася старша потвора — та, що перша починала сварки. — Спершу ми позриваємо всі ці непристойно гарні цяцьки й тоді...

— І... і що тоді? — тремтіла в радісному передчутті молодша потвора. — І тоді... Тоді ми повішаємо на ялинку дітей! Отих до відрази чемних і симпатичних дітисьок, які чистять уранці свої мізерні іклиська й регулярно стрижуть пазури!

— Це буде найпотворніша ялинка у світі! — вигукнула старша потвора.

— О, яка це буде помста! Помста всім бабуням і матусям, які щоранку вимітають нас віником, наче якийсь непотріб!

Нас, потвор над потворами! І помста всім потворам, які нас недооцінили! Оце прославимося! — замріяно вибалушила всі свої чотирнадцять пар баньок молодша.

— Уперед! За мною! — просичала старша, кидаючись на штурм ялинки.

Потвори хутко дряпалися по колючих гілочках, нещадно оббираючи їх від прикрас. Білосніжний янгелик сумно спостерігав, як летіли додолу ошатні шишечки, грибочки та яблучка, перетворюючись на грудки срібних друзок. Але янгелик був надто білий і чистий. Він вірив у краще й гадав, що потвори трохи побешкетують і вгамуються. Проте коли пазуристі лапи потягнулися до нього, він не стерпів і відчайдушно змахнув крильцями. Аж тут... Знявся лоскїтливий вихорець, підхопив дружочки в повітря й на якусь мить оповив усе навколо срібlistою імлою. А коли імла розсіялась, іграшки знову погойдувались на гілках — іще ошатніші й блискучіші, ніж до підступного штурму.

А що ж наші потвори? А потвори не втрималися на гілочці й полетіли сторч своїми потворними головами. Проте не впали, а в найкумедніших позах повисли на нижніх галузках. Це було так потішно, що прикраси не стримались і задзеленчали тихеньким срібlistим сміхом.

— Гей ти, потворисько, негайно допоможи мені звільнитися! — скомандувала старша потвора, намагаючись набути якомога потворнішого вигляду. — Ці цяцьки деруть з нас лаха! Ми мусимо негайно їх провчити!

— Ой, не можу! Я й сама застрягла! — жалібно озвалася її посестра.

І тут до кімнати впурхнула зграйка дітей на чолі зі сміливим хлопчиком — господарем кімнати.

— Дивіться, яка в мене ялинка! — гукнув він до гостей, а ті в захваті застрибали навколо пухнастої красуні.

— Ой, а це ще хто? — боязко запитала одна маленька дівчинка, тицяючи пальчиком у бік наших потвор.

— Це? Ха-ха-ха! Які кумедні монстрики! Це, напевно, мій новорічний подарунок! Але чому ж вони висять догори дриг'ом?

Сміливий хлопчик хутенько виплутав потвор із глиці, почепив на них барвисті стрічечки та облаштував на ялинці — поміж білосніжним янгеликом і потішним сніговичком. І хоч як вони вибалушувалися, хоч як шкірилися й сичали — діти лише сміялися.

Навколо ялинки закружляла весела забава. І тільки наші потвори, замість тішитися, що їм нарешті знайшлася робота, люто підстрибували на барвистих стрічечках:

— Вони нам іще заплатять за це зухвальство! — прогарчала старша.

— Еге ж, заплатять, — позіхнула молодша, розімліла від тепла та святкових пахощів глиці, запалених свічок, мандаринок і шоколадок.

— А все через тебе, — гойднулася раптом старша до молодшої. — Це через тебе нас уже ніхто не боїться!

— Що? Через мене? Ах ти нице мацапурисько!

— Ах ти мізерне чуперадлисько!

Вони крутнулись одна до одної й раптом опинилися лицем до лиця, себто одною потворною пикою до другої.

— А-а-а! — залунав у кімнаті несамовитий писк. Так тепер звучало їхнє колись грізне гарчання.

— Ой, який жах!

— Ай, рятуйте!

Але тоненький писк умить згубився серед святкового гамору та сміху.

ІВАНКА КРАВЦОВА

КУКУ

Привіт! Мене звати Юля. І я хочу вам розповісти одну реальну історію з мого життя. Отже, слухайте.

Був чудовий серпневий ранок (а чудовий, бо сьогодні я лишалася сама вдома на цілий день (а я це дуже люблю!)). Я встала, сходила у ванну, почистила зуби й пішла снідати. На сніданок була гречка. З молоком.

Я не люблю ні гречки, ні молока, тож вирішила увімкнути ютуб. Думаю, дивлячись цікаві відео, можна не звернути уваги навіть на несмачну гречку, не кажучи вже про гречку з молоком.

Отож я відкрила ноут і зайшла в ютуб.

На головній сторінці СКРІЗЬ були відео з такими назвами: «У мої двері стукає Куку», «Ніколи не відчиняй Куку», «Куку прийшло» й усяке таке.

«Гм, — подумала я. — Куку. Дуже дивне та якесь дитяче ім'я. Дурня!»

Але цікавість мене поборолла. Я увімкнула відео, яке називалося «Хто таке Куку?».

«Куку, — сказав голос, — це істота, яка стукає у двері, коли діти лишаються самі вдома. Має страшний вигляд. Великі червоні очі, рот. Мале тіло. Чималі ноги, які лишають криваву пляму...»

«Годі, — вирішила. — Так, визнаю, мені стало трішки моторошно. Дурниця!»

І тут раптом хтось постукав у двері. (Постукав! Хоч є дзвінок!)
— Хто там? — боязко запитала я.

Микола Іванович
Куку :)

— Відчиніть! Це Куку!

Ось тут у мене справді почалася паніка. Я не на жарт злякалася. Підійшла до вічка, але нічого в ньому не побачила. Ніби хтось забризкав скляне кружальце червоною кров'ю.

Тоді я згадала про одне віконце в нашому домі, з якого видно низ вхідних дверей. Збоку. Низько.

Принаймні з комірчини на цокольному поверсі можна було побачити ноги того, хто стукав.

«До речі, комірчина — це гарне місце, де можна сховатися від того самого Куку», — подумала я. Туди й полізла. З віконця справді було видно тільки чийсь ноги. Дуже волохаті. І ще дещо... Пляму... Червону...

«Кривавий слід», — зрозуміла я.

Раптом стало дуже страшно. Я роззирнулася комірчиною.

Там була схованка. Моя. Дуже секретна. (Вам про неї не скажу, а раптом ви маніяк... Не треба вам знати, де мене шукати. Для порядної частини читачів скажу: «Вибачте. Іншим разом»).

Отож, я туди заховалася. Хтось продовжував стукати. Я продовжувала боятися. І так тривало 10 хвилин. Потім Куку пішло. Лише через півгодини я вилізла зі схованки. А ще через 40 хвилин — наважилася вийти на вулицю. Спочатку я просунула туди голову, щоб у разі чого різко сховатися й захряснути двері. Коли ж нікого не виявила, вийшла на вулицю вся.

На бруківці перед входом була велика червона пляма. А на дверях висіла записка. Від Куку...

Я тремтячими руками взяла її. Дрібненьким почерком було написано:

«Доброго дня, я випадково розлив червону фарбу біля вашого порога. Вибачте, мені страшенно прикро.

Микола Іванович Куку».

ЙОЖА КОЦУН

ПОТВОРИ

(дуже страшна та неймовірно правдива історія)*

Присвячується моїм уявним друзям

Пролог

Коли я був маленький, моя мама працювала медсестрою в міській психіатричній лікарні й іноді я навідував її на роботі. Одне з відділень було завжди замкнене, і його пацієнтів ніколи не випускали надвір. Часом в одному з вікон цього таємничого відділення я бачив височезного горбаня. Він стояв із книжкою й відсторонено дивився кудись за обрій, не звертаючи на мене жодної уваги. Мама казала, що він перебував у тому відділенні майже все своє життя, що раніше його відвідувала якась літня жінка, але потім зникла, і останніх років з десять до горбаня взагалі ніхто не приходив. Власне, ця історія про нього. Хочу завчасно попередити: історія дуже страшна! Якщо ви — людина вразлива, не раджу її читати, особливо на ніч.

* В оформленні
використано
малюнки автора.

Розділ I

Кракена

Дуже, дуже давно, у ті стародавні часи, коли телебачення ще не було кольоровим і мало лише три нудні канали з обідньою перервою в мовленні від 12:00 до 17:00, на самому краєчку світу, у місті Луцьку на вулиці Берейторів, у маленькому будинку в кутовому під'їзді на останньому поверсі разом із мамою та бабусею мешкала незвичайна дівчинка, і звали її Кракена. Було їй тоді вісім років. Як ви вже, напевно, здогадалися, поглянувши на малюнок, незвичайною дівчинка була не через своє чудернацьке ім'я, а тому, що замість рук вона мала довгі змієподібні щупальця. Чимало Кракена через їхню жахливу неслухняність набідкалася. Справжнім катуванням було зав'язувати ними щоранку шнурівки на кедах, поратися з численними гудзиками, складати до портфеля нотні зошити й підручники. Грати ж на фортепіано ними було взагалі НЕМОЖЛИВО! Саме тому Кракену не хотіли брати в музичну школу. Тільки після тривалих і наполегливих бабусиних благань вдалося вмовити молодого викладача класу ударних інструментів узяти Кракену на навчання. Учитель скептично оглянув ксилофони, вібрафони, барабани, кастаньєти й дав Кракені металевого трикутника. На тому трикутнику вона і дзенькала в школі. Ось так:

— ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ...

Звичайно, під час урочистих звітних концертів, коли приходили начеपुरені батьки всіх учнів, Кракену про всяк випадок ховали за лаштунками, аби вона ненароком своїми потворними щупальцями не налякала кого-небудь із чутливих глядачів.

І хоча із зали її взагалі не було видно, мама Кракени все одно дуже пишалася своєю донькою та розчулено втирала сльози краєчком носовичка щоразу, коли з-за лаштунків лунало:

— ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ...

Кракені не подобалося ходити до музичної школи. Проте вона залюбки бігала на ковзанку, де взувала білі новенькі ковзани, одягала теплі вовняні рукавички і ставала схожою на звичайнісіньку дівчинку (бо під рукавичками не видно було щупалець). Ніхто на ковзанці не дивився на неї скося, і Кракені подобалося залишатися непомітною.

Одного разу на ковзанці сталося неймовірне! Сонце було таким яскравим, як ніколи, і небо було напрочуд чистим. Надзвичайно пухнасті сніжинки кружляли в повітрі в такт дивовижній музиці, і незнайомий хлопчик із Кракеною кружляли разом із тими сніжинками розпашілі на морозі, всміхалися одне одному, грали в сніжки... доки до них не підкотив Кракенин знайомий, не відвів по-змовницьки хлопчика вбік і, скривившись, не процідив крізь зуби щось дуже огидне на вухо. Слова, наче отрута, крапля за краплею потрапили у вухо хлопчика та зіпсували все: сонце, небо, сніжинки, музику... Хлопчик несподівано зблід, і усмішка зникла з його обличчя. Більше він до Кракени не підходив. Дівчинка залишилася на ковзанці сама. Вона не образилася на хлопчика, а лише розчаровано зітхнула. Ось так:

— ОХ...

Звичайно, дівчинці зі щупальцями було дуже важко знайти друзів, бо хто захоче товаришувати з потворою? Певно, що ніхто. Тому зазвичай Кракена залишалася самотньою та дуже сумною. Але не можна сказати, що вона взагалі не мала приятелів. Двоє друзів у Кракени все ж було. Першого звали Зот.

Розділ II

Зот

Зот народився дуже маленьким. Надзвичайно маленьким. Таким крихітним, що скидався швидше на зморщену квасолину, ніж на немовля. Батьки відмовилися від нього — і хлопця взяв на виховання його дядько Макар. Він був старим воякою, мав довгі вуса й нагрудний знак «За мужність та відвагу». Раз чи два на рік дядько чіпляв той знак до нагрудної кишені свого форменого кітеля та розповідав, як його здобув. Зот знав ту історію напам'ять, але все одно дуже любив її слухати.

«То був наш перший бій, — розпочинав дядько, — ми бігли й нікого поперед себе не бачили. Лише біле, вкрите блискучим снігом поле. Небо було неймовірно блакитним. Багнети блищали на сонці, і всі кричали:

— Ур-а-а-а-а! Ур-а-а-а-а!

А потім щось засвистіло ось так:

— С-с-с-с-с-с-с...

— У-у-у-у-у-у-у...

А потім бабахнуло:

— БА-БА-АХ!

І ще раз:

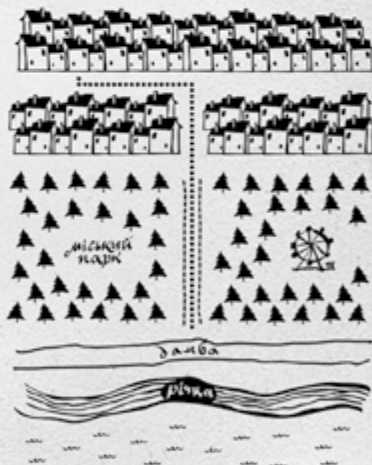
— БА-БА-АХ!

І ще:

— БА-БА-АХ!

Мене підкинуло до неба, — дядько піднімав догори свої руки, демонструючи, як саме його підкинуло, — та й жбурнуло об землю:

— Бу-у-у-ф...

Звуки всі зникли, й останнє, що я побачив, перш ніж знепритомніти, — це мої ноги. Вони лежали на відстані, окремо від мене, у брудних дірявих чоботах. На цьому моя війна й скінчилася...»

Недобрі люди казали, що дядько Макар був брехло і свій знак виграв у карти, а ноги начебто йому ампутували, бо він відморозив їх, коли п'яний заснув у заметі. Але я тому не вірю.

Після шпиталю дядько оселився в Луцьку. Тримав кіз, продавав молоко — тим і жив. Пересувався він на невеличкому візку з крихітними колесами, відштовхуючись від заплъованої бруківки величезними стертими дерев'яними колодками. Зот допомагав дядькові тягати бідони з козячим молоком на продаж.

Одного разу на ринку з'явилася Кракена. Бабуся відрядила її по сметану та масло. То була неділя, Зот із дядьком стояли за прилавком у фартухах і чекали на покупця. У багатоголосому гомоні, де перепліталися вигуки торговців і невдоволення покупців, Зот почув сторонні, незнайомі йому голоси. Він озирнувся й побачив, що неподалік якийсь чубатий красень із друзяками чіплялися до дівчинки.

Зазвичай хлопчики залицяються до дівчат, якщо ті їм подобаються. Можуть дати копняка або зіштовхнути зі сходів, аби таким чином привернути до себе увагу. Але красень чіплявся, бо був справжнім дурнем. Я не став би про нього розповідати, бо шкода витрачати час на таку невиховану та непотрібну людину, але... Річ у тім, що насправді непотрібних людей не існує. Якби цього дурня не було, Зот нізащо б не звернув уваги на Кракена, вона купила б собі молока та сметани й пішла б додому — нічого не сталося б... І цієї історії не було б узагалі! Звідси впливає, що дурень є ключовою постаттю епізоду, тому я мушу приділити йому трохи уваги.

Отож недолугий красень дражнив Кракену через її щупальця всілякими негарними словами. Я не буду їх повторювати, бо вживати такі погані слова не можна. Зі словами взагалі варто бути дуже обережним. Треба спершу добре, добре подумати, перш ніж щось сказати. Бо слова породжують дії, а дії мають наслідки. Негарні слова породжують негарні дії та мають дуже негарні наслідки. Якби красень це знав, то, напевно, краще би промовчав. Але він промовив слова, а їх почув Зот.

Зот зовсім не збирався допомагати бідній дівчинці. Він швидше зрадів нагоді трохи розважитися, нам'яти чуба придуркуватому мамію та звернути на себе увагу, бо зазвичай через маленький зріст його ніхто не помічав. Варто зауважити, що у свої вісім років Зот був дуже крихітного зросту, може, трохи більший за кота, але відваги в нього було стільки, що й на десятих вистачило б. Він спокійно, не поспішаючи зняв фартуха, встав... неочікувано, наче сказана мавпа, стрибнув на красунчика, схопив того за лацкани та й укусив за носа. Друзьки красеня від несподіванки чкурнули на всі боки. Красень заверещав, як маленьке собача, намагаючись скинути з себе коротуна:

— Зніміть його з мене! Зніміть його з мене!

Але Зот тримався дуже міцно.

Увесь ринок завмер. Усі звуки зникли. З переляку красунчик упісявся й розрюмсався.

— Облиш його, — попросила Кракена.

Зот незадоволено пирхнув і зістрибнув на землю.

— Кракена, — сказала Кракена і простягла йому щупальце.

— Зот, — відповів Зот і потис щупальце своєю маленькою ручкою.

За таких не надто приємних обставин Зот і познайомився з Кракеною.

Розділ III

Аполлон

Другий товариш Кракени мав ім'я Аполлон. Був у його імені прикрий жарт долі. Річ у тім, що Аполлон народився звичайним хлопчиком. Він не був дуже вродливим, але батьки вважали його найкращим, тому назвали на честь найгарнішого давньогрецького бога. Маленький Аполлон навчався в початковій школі, улітку ходив плавати на річку, гасав із друзями на роверах, лазив по яблука в сусідські сади, ловив хрущів і джмелів... Словом, жив звичайним життям, доки одного дня на дитячому майданчику якось невдало не впав і щось не зламав собі у спині.

Відтоді в Аполлона почав рости горб. Найкращі лікарі намагалися вилікувати хлопця. Вони опромінювали Аполлона найсучаснішими електромагнітами та лазерами, годували жменями пігулок, прикладали до горба компреси зі свинячих екскрементів (то так по-науковому називається лайно), виправляли спину сталевими корсетами й тибетськими фізичними вправами, але нічого не допомогло. Після тривалого лікування Аполлон став схожим на велетенського двометрового павука з довжелезними кінцівками та маленьким горбатим тулубом.

Зі звичайної школи Аполлона перевели до спеціального навчального закладу. Давні друзі стали заходити дедалі рідше, а потім і зовсім перестали навідувати та кликати розважати-ся. Аполлон залишився на самоті зі своїми думками. Дедалі частіше він згадував своє безтурботне життя до хвороби або уявляв себе в майбутньому, коли горб зникне й усе знову буде так, як раніше... а можливо, навіть іще краще. Аполлон блукав

у своїх мріях, ображався на друзяк і самотньо совався парком, тягаючи із собою ровера й книжки. Зазвичай Аполлон читав казки. Хлопчина ховався в казках, бо вигадані чудовиська були не такими страшними, як його справжнє життя. Час від часу незнайомі дітлахи жбурлялися каштанами та камінцями, а коли він незграбно намагався впіймати кого-небудь із кривдників — утікали, регочучи. Саме під час такої біганини Кракена вперше побачила Аполлона.

— Облиште його в спокої! — суворо вигукнула вона.

Дітлашня неохоче зупинилась, почала озиратися, ніби намагаючись розгледіти невидиму постать коротуна десь за спиною в Кракени, і мовчки забралася геть. У місті всі знали Зота. І всі знали його надто гарячкувату натуру. Ніхто б не наважився сперечатися навіть із його знайомою. Кракена підійшла до Аполлона.

— Кракена, — сказала і простягнула щупальце.

— Аполлон... — дещо збентежено відповів Аполлон і потис щупальце своїми величезними руками.

Так вони й познайомилися.

Розділ IV

Непочата вода

Відтоді Кракена, Зот і Аполлон завжди були разом. Зима минула, і настала весна. Тієї весни стався великий паводок. Вода доходила до краєчка паркового земляного валу та сягала самісінького горизонту. Друзі їздили в парк утрюх на ровері Аполлона. Дівчинка зручно вмощувалася на пружкому сидінні, а хлопці їхали стоячи: Зот — позаду, на багажнику, а Аполлон — під рамою, на педалях. Вони підїжджали ровером якомога ближче до берега, розстеляли стареньку картату ковдру й сідали на неї. Кракена діставала бабусине печиво, а Зот — емальований бідон із ранковим свіжим козячим молоком. Вони дивилися, як стрімко біжить вода, хрумтіли печивом і слухали Аполлонові оповідки. А оповідок у Аполлона було безліч.

Про мерців-босоркунів, котрі постають ночами з могил.

Про Буку — привида з великим ротом, який їсть дітей.

Про вовкулаків (ну, ви й самі знаєте, хто це).

Про русалок і водяника. Але не таких русалок, як у мультиках чи дитячих кінофільмах, а справжніх, котрі живуть на дні річок і виходять уночі на берег, аби затягти когось до води й утопити. І про справжнього водяника — лихого духа водойм, який розливає річки та руйнує млини і греблі.

Про Вогняного змія...

Ну й багато, багато інших цікавих оповідок. І була серед них одна, особлива, про непочату воду, через яку все й сталося.

Є таке повір'я, що начебто можна вилікуватися від будь-якої хвороби, якщо перед сходом сонця першим зачерпнути проти течії воду в річці, умитися нею та промовити:

*«Чиста водо,
Постань стіною
Зі сходу до заходу,
Від землі до неба,
Між мною та моєю бідюю.*

*Хай іде біда
Уздовж стіни
І не знайде в ній
Ані брами, ні дверей, ні хвіртки,
навіть найкріхтітнішої дірки.*

*Хай іде вона
Вдень і вночі,
Горами, лісами, морями,
Від сьогодні й до останнього дня.
Врятуй і збережи мене, непочата водо».*

Не знаю, допомагає це чи ні, але вирішили друзі й собі таке спробувати. А що як пощастить? Кракена сподівалася таким чином позбутися потворних щупалець, Зот — маленького зросту, а Аполлон — горба. Бо здавалося, що жити далі з такими вадами вже зовсім неможливо. А ось коли вони їх позбудуться, лише тоді й заживуть по-справжньому, весело та щасливо. Справа здавалася надзвичайно простою, і ніщо не віщувало біди.

Домовилися друзі піти по воду в ніч на Чистий четвер у Страшний тиждень, коли вода має найбільшу силу. Кракену хлопці вирішили не брати, бо дорога до річки була довга та пролягала через міський парк, а дівчатам нема чого вештатися вночі містом. Хлопчаки пообіцяли, що воду їй принесуть додому.

Що було вночі

Ото в ніч із середи на четвер зібралися хлопці й пішли собі на річку по непочату воду.

Ішли вони містом, ішли, коли перед ними зненацька виник Бука. Кудлатий, страшний, із величезним смердючим ротом. Той Бука був дуже голодний, бо не їв цілий тиждень. Поглянув пильно на хлопців, утягнув ніздрями повітря, трохи почекав... і пішов не поспішаючи собі далі, бо вирішив, що зустрів потворних босоркунів, а вони зовсім не їстівні й на смак схожі на розварену броколі з густими шмарклями та вушною сіркою.

Так уперше в житті Аполлону поталанило, що мав горба, а Зоту — що був коротуном. Бо якби були вони звичайними дітьми, Бука вмить розірвав би їх на шмаття та з'їв.

Пішли хлопці далі. Йшли вони, йшли, дійшли до парку, коли перед ними раптом вистрибнув Вовкулака. Кудлатий, страшний, із величезними пазурами. Той Вовкулака був дуже голодний, бо не їв цілий місяць. Поглянув він пильно на хлопців, втягнув ніздрями повітря, трохи почекав... і побіг собі не кваплячись далі, бо вирішив, що зустрів потворних босоркунів, а вони, як ви вже знаєте, зовсім не їстівні й на смак схожі на розварену броколі з густими шмарклями та вушною сіркою.

Так удруге в житті Аполлону поталанило, що мав горба, а Зоту — що був коротуном. Бо якби були вони звичайними дітьми, Вовкулака вмить розірвав би їх на шмаття та з'їв.

Пішли хлопці далі. Йшли вони, йшли, уже майже дійшли до земляної дамби, коли перед ними виникли три вродливі

русалки з довгим, розпущеним до колін зеленим волоссям. Подивилися пильно русалки своїми порожніми очима на хлопців і посміхнулися задоволені.

— Ви не босоркуни, — прошепотіли русалки. — Ваше потворне каліцтво може збити з пантелику хіба що дурня. Але нас ви не обдурите. Ми бачимо вас наскрізь. Бачимо всі ваші найпотаємніші мрії та кожен утрачений вами спогад. Ви — звичайні діти.

Русалки, сміючись, закружляли в повітрі.

— Ходімо з нами, — почали вони кликати. — Не бійтеся, ми допоможемо вам набрати непочатої води.

Русалки були дуже гарні та люб'язні, але насправді не збиралися допомагати дітям. Їм лише кортіло заманити хлопчаків до річки та й утопити.

— Поспішайте, — квапили русалки, — незабаром світанок.

Молодша навіть обернулася, щоб глянути, чи не з'явилися ще на сході перші ранкові промені сонця... І саме тієї миті хлопці побачили, що в неї немає спини! Зовсім! Самі лише НУТРОЦІ!

— Біжімо! — вигукнув Аполлон, і друзі мерщій чкурнули назад.

Русалки побачили те і страшенно розлютилися.

— Летіть до дідуся, скажіть йому, що в нас гості! — наказала старша русалка молодшим, а коли ті зникли, нагнала такого страшного туману, що хлопці швидко згубили дорогу додому й заблукали в чагарнику. Вони змушені були зупинитися, бо в тумані ніч не було видно. Хлопчаки стояли поруч, один біля одного, й уважно прислухалися. Аполлон розумів, що нехтувати русалчиним дідусям було б украй безглуздо й небезпечно, бо то був сам... водяник!

Спочатку все було тихо, а потім хлопці почули страшний гул і тріскіт зламаних дерев. Друзям здалося, ніби щось надзвичайно величезне стрімко побігло в їхній бік. Земля здригнулася. Аполлон і Зот злякано почали вдивлятися в морок. Поміж дерев вони побачили страхітливу й розмаїту зграю собак. Виблискуючи очима, собаки неслися до них. Від жаху та розгубленості приятелі остовпіли. Величезні кудлаті пси з вищиреними пащеками вистрибнули з туману... і стало зрозуміло, що то зовсім не собаки... То були нескінченні хвилі, які набігали одна на одну. Друзі заверещали:

— А-А-А-А-А!

І кинулися бігти. Але було пізно — хвилі з гуркотом налетіли на них з усіх боків.

— Я не вмію плавати... — встиг вигукнути Зот і зник під водою.

Не зволікаючи, Аполлон пірнув за ним, але нічого не побачив, бо було дуже каламутно. Він хутко випірнув, набрав повітря і знову пірнув, цього разу надовше та глибше. Усі звуки зникли, у стугонливій тиші він побачив, як посеред листя та блідих ранкових сонячних променів відчайдушно борсався Зот. Аполлон схопив його за комір і витяг.

— Сідай мені на спину, — сказав, відхекавшись.

Тремтячи та цокаючи від холоду зубами, Зот виліз Аполлону на горба і сів. Вода стрімко підіймалася. Ставало дедалі глибше й глибше. На щастя, поруч із хлопцями вчасно вплив човник. То був ДУЖЕ, ДУЖЕ маленький човник-гойдалка з дитячих атракціонів, що стояли в парку поряд із дамбою. Друзі швиденько залізли туди, але не встигли відсапатися, як тієї ж миті бліді русалчині руки вчепилися в борти й відчайдушно почали

розгойдувати, намагаючись перекинути хлопців у воду. Човник злітав і падав, здіймаючи бризки аж до неба.

— Ідіть до нас, — сміялися русалки.

Хтозна, що сталося б, якби не прилетів старий крук і не примостився на човнику. Тієї ж миті русалки зникли й поверхня води заспокоїлася.

Розділ VI

Крук

Як ви, напевно, вже здогадалися, Крук був незвичайний. З'явився він у цій історії не випадково, а можливо навіть, що й уся історія сталася лише для того, аби в ній з'явився Крук. Тому мушу розповісти про нього детальніше та присвятити йому цілий розділ.

Крук спав на вербовій гілці, коли почалася повінь. Розбуджений гуркотом води, він сполохано здійнявся в небо. Нічого не вгледівши в тумані, окрім маленького човника, вирішив примоститися на ньому.

То був дуже старий птах. Він бачив багато повеней за своє життя. Найжахливіша, яку він пам'ятав, сталася дуже, дуже давно. День, коли вона почалася, був для Крука особливим — того дня він зустрів свою кохану. Крук бачив її й раніше, бо вони жили поруч. Але саме того дня він помітив, яка вона надзвичайна, який у неї виразний дзьоб, які могутні загнуті кігті та неймовірні, з пурпуровим відтінком крила. Того дня Крук вирішив бути вірним їй до кінця своїх днів (якщо вона дозволить). І вона відповіла йому: — Так.

Вони кружляли в повітрі та ганяли одне одного. І сонце було таким яскравим, як ніколи, і небо було неймовірно чистим. Коли ж потомилися, вирішили поснідати. Крук побачив біля сміттевої купи здохлого пацюка. Той лежав на спині з висолопленим язиком, і по ньому бігали товсті зелені мухи. «Смакота! Вишуканішої страви не знайти в усьому світі! — подумав Крук і покликав кохану, щоб вона летіла за ним. — Мені сьогодні щастить як ніколи!»

Але сталося неочікуване. Тільки-но птахи розпочали ласувати сніданком, як із неба впала сітка. Їх схопили сини Ноя — Сим і Яфет. Запхали круків у глибокий кошик, укрили лантухом і віднесли на величезний дерев'яний корабель. Круки опинилися в кімнаті, що не мала жодного вікна — навіть щілини, крізь яку могли б потрапити сонячні промені. Там було повно ластівок, лелек, голубів, зозуль, чайок, орлів, пеліканів та інших великих і маленьких птахів.

— Пробач мені, — сказав Крук. — Я не зміг тебе захистити, і через мене ти опинилася в цій темній в'язниці.

— Не вини себе, — відповіла йому кохана. — Немає твоєї провини в тому, що сталося.

Круків, як і всіх інших птахів та звірів, того ранку було люб'язно запрошено на дерев'яний корабель. Однак вони були так закохані одне в одного, що, крім себе, нічого й нікого не чули й не бачили. Тому Сим і Яфет були змушені їх упіймати.

Того ж дня розпочався дощ, і йшов він дуже, дуже довго. Птахи чули, як важкі краплі цокотіли безупинно по даху, і відчували, як розгойдується корабель на хвилях. Здавалося, що це ніколи не скінчиться. Час від часу до них приходила дружина Сима та приносила пшоно й воду. А одного разу до кімнати зайшов Ной. Він простягнув руку до Крука. Той хотів дзьобнути старого, але Ной спритно ухопив його за шию й поніс.

— Не залишай мене! — вигукнула Крукові кохана.

— Я повернуся. Обіцяю!

Ной із птахом піднявся драбиною, відчинив вікно і... відпустив його. Крук злетів вище хмар, до самого сонця, і зупинився. Куди б він не поглянув — усюди була лише вода.

У ті стародавні часи мореплавці ще не мали навігаторів і замість них використовували птахів. Якщо траплялося човну загубитися в морі, мандрівники відпускали птаха на волю, і той летів до найближчої суші, прокладаючи своїм визволителям маршрут. Але якщо птах повертався, справи в мореплавців були кепські, бо це означало, що поруч землі немає.

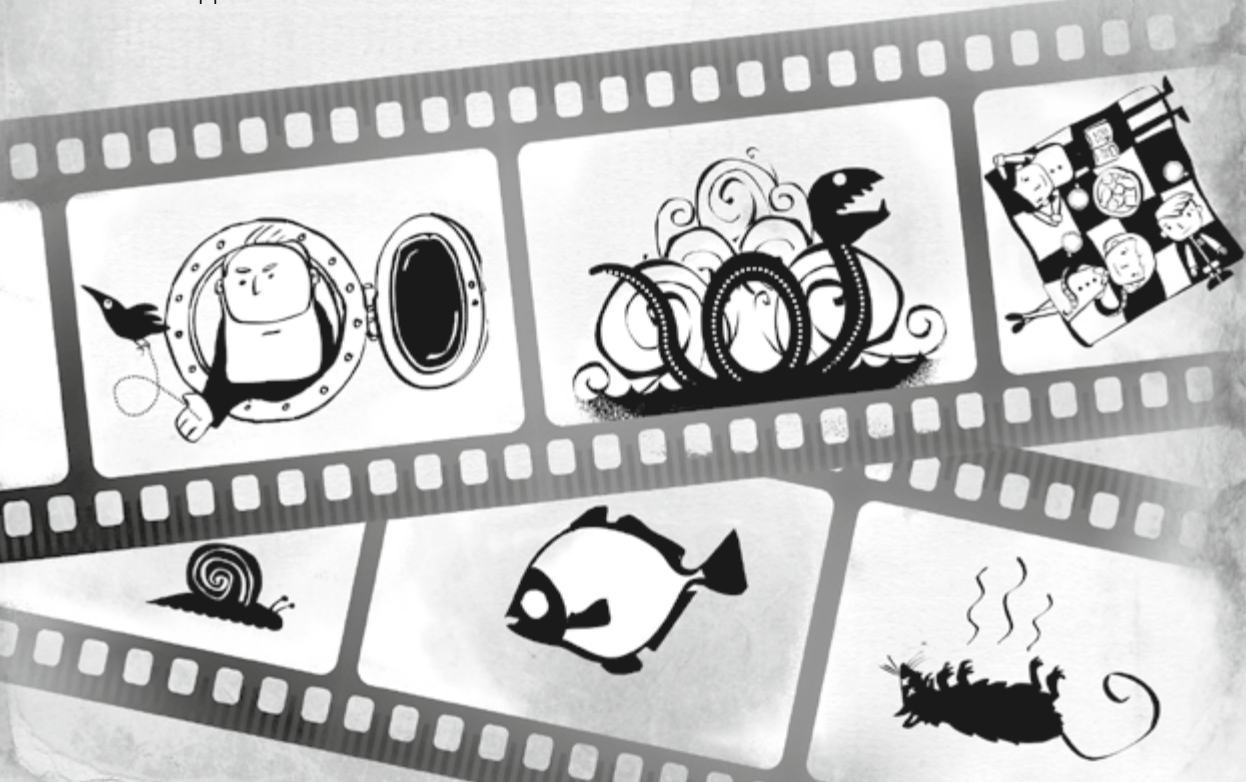
Крук повернувся. Він сів на дах і почав кликати кохану:

— Кру, кру, кру...

А вона відповідала йому:

— Кур, кур, кур...

Так злітав він і повертався багато днів, доки вода не спала, корабель не пристав до суші й усі люди, звірі та птахи не вийшли з нього. Під час тієї повені все, що було живе на землі, загинуло. А от Крук із коханою лишилися й жили потім довго-довго. Усі сучасні круки, що нині є на Землі, походять саме від них.

Розділ VII

У човнику

Аполлон із Зотом тремтіли в маленькому човнику та кляли той день, коли вирішили піти по непочату воду.

— Краще б цей день ніколи не починався.

— Краще б ми не виходили сьогодні з дому.

— Нехай би вже все залишалося, як було.

— Так, бо було все не так уже й погано.

— Та й узагалі чудово було!

— Навіщо ми тільки пішли сюди?

— А тепер що робити?

— Де берег?

— Куди плисти?

Хлопці вдивлялися в туман.

— Дивись, там щось рухається!

Щось примарне, довге й величезне, з вогняними зіницями звивалося в ранковому мороці.

— Ш-ш-ш! Тихо! Помовч і не ворухися. То, певно, Вогняний змій. Якщо він помітить нас, то підсмажить, наче курчат.

— Він ПОБАЧИВ нас! Він ПОБАЧИВ нас!

— Нам кінець!

Примарна тінь із палаючими очима почала швидко наблизитися до човна.

— А-А-А-А!

— Невже це все? Невже ось так безглуздо скінчиться моє життя в цьому задрипаному човнику?

— Невже я ніколи не стану славетним героєм і не поїду в Тернопіль до тітки?

— Дивні ви, люди, створіння, — не розплющуючи очей, спокійно промовив Крук. — Ви не боїтеся сумувати, ображатися, гніватися, але вигадуете собі страховиськ і потім жахаєтеся їх.

Велетенський Вогняний змії налетів на човен і... зник, розчинився, наче дим, лишивши по собі тільки незначний рух повітря. Заціпенілі хлопці з роззявленими ротами дивилися на Крука.

— Ви бажаєте, щоб було «як раніше», — продовжував Крук, — а «як раніше» далі вже тривати не може. Тому ви тут і опинилися. Ваші думки та вчинки привели вас сюди. Якщо ви цього **не** зрозумієте, то залишитеся в цьому мороці назавжди, разом зі своїми страхами.

— Що він сказав?

— Щось про те, що ми тут залишимося назавжди.

— Залякує, тварюка...

— Може, йому яким дрючком зацідити?

— О-о-ох, бовдури... — зітхнув Крук і розплющив утомлені підсліпуваті вицвілі очі. — Зоте, хіба ти не бачиш, що твоя лютя шкодить лише **тобі**? Твій гнів не дає тобі зрости, перетворює тебе на жалюгідного розлюченого карлика. Ти прийшов сюди, щоб позбутися потворного тіла, але не тіло твоє потворне, а думки. Безглузда мета — здобути **славу** — затигла тебе до цього човна. Тож знай: той, хто шукає слави, знайде забуття.

— Що він каркає?

— Якусь дурню. Каже, що про нас усі забудуть.

— А ти, Аполлоне, — продовжував Крук, — думаєш лише про себе та свого горба: як **тобі** було добре, коли горба в тебе не було, та як **тобі** стане добре, коли він зникне. Залиш уже того горба в спокої та й розпочни жити в сьогодні.

— І тоді горб зникне? — з надією запитав Аполлон.

— Ні, але перестане заважати, — відповів Крук. — Радій тому, що маєш. Не шкодуй, що опинився тут, бо саме тут у тебе з'явилася можливість змінитися й побачити світ таким, яким він є насправді, — не спотвореним поганими думками та вчинками.

— То все не те, — розчаровано зітхнув Аполлон, — краще скажіть нам, як вибратися з цієї пастки.

— Шукай відповідь у собі.

— Як?

— Ти яблука крав?

— Крав.

— Хрущів і джмелів мордував?

— Мордував.

— А навіщо ти це все робив?

— Та ж усі так робили.

— А хіба **ти** не відчував, що так робити не можна?

— Відчував.

— Отже, щось добре в тобі ще лишилося. Знайди в собі це добре і слухай його. Воно допоможе вибратися з пастки.

— Та я не про те. Вкажіть, куди плисти! Ліворуч чи праворуч?

Крук мовчки злетів і зник у тумані, а Зот із Аполлоном лишилися самі в маленькому човнику.

Розділ VIII

Ранок

Того ранку Кракена в музичній школі чекала свого викладача. Учитель спізнювався. Кракена сиділа на підвіконні, прихилившись лобом до скла, і дивилася на вулицю.

— Перепрошую за спізнення, — сказав учитель, знімаючи капелюха. — Довелося об'їжджати півміста. Страшний туман, іще й дамбу розмило сьогодні. Затопило весь парк. Добре, що зранку там нікого не було...

Кракена зблідла. Учитель ще щось говорив, але вона його вже не слухала. Мовчки взяла свій наплічник і вискочила з класу. Бігла по сонному і мрячному ранковому місті не зупиняючись, доки не скочила в холодну брудну воду й наскрізь не промочила собі черевики. Довго та пильно вдивлялася, намагаючись розгледіти в тумані бодай щось, а потім покликала:

— А-по-лло-он!!!

— Зо-о-от!

Але ніхто не обізвався — лише щось бридко заіржало, наче кінь десь далеко-далеко в тумані. То був водяник. Йому дуже сподобалося, що Кракені ніхто не відповів. Коли русалки прибігли до нього й розповіли про хлопців, які прийшли по непочату воду, він страшенно зрадів, бо в його річці вже рік як не було жодного потопельника. На радощах він підстрибнув, щосили вдарив величезними долонями по воді та здійняв таку велетенську хвилю, що вона вщент розірвала земляну дамбу, яка захищала парк від повеней. Особисто я того не бачив, але чув від старших, ніби того року вода дійшла майже до центру міста й зупинилася біля кафедраль-

ного собору. Члени веслувального клубу плавали на човнах до оглядового колеса й казали, що з води тоді стирчали лише три верхні кабінки!

Кракена стояла біля самого берега та відчувала, як із кожним ударом серця в ній зростало знайоме відчуття смутку. Не зволікаючи, вона стягнула свого наплічника, витягла з нього трикутник і тихенько по ньому стукнула. Ось так:

— Дзень...

А потім ударила голосніше:

— ДЗЕНЬ...

А потім іще:

— ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ...

І ще:

— ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ-ДЗЕНЬ...

У ранковому прохолодному весняному повітрі те дзенькання летіло далеко-далеко, до найвіддаленіших районів міста. І з кожним дзеньком Кракенин смуток ставав дедалі менший і менший. Кракена не знала, скільки минуло часу, коли з туману з'явився човник. Він прямував саме до неї. Аполлон веслував уламком дошки, а Зот, наче носова прикраса на вітрильному судні, стояв попереду й розмахував руками.

— То ми! То ми!

Нарешті човник дістався берега, і хлопці, задихаючись і сміючись, попадали на вогку холодну траву.

— Я думав, що збожеволію в тому тумані.

— Ха-ха-ха!

— Раптом чую тихесенький дзвін. Кажу Зоту: «Ти нічого не чув?»

— Уявляєш, а потім знову дзвін, але вже з іншого боку.
І знову, і знову.

— Він лунав то ледь чутно, то зовсім поруч, то ліворуч,
то праворуч, доки ми не знайшли дошки й не попливли
на дзвін твого трикутника.

— Добре, що все так скінчилося.

Розділ IX

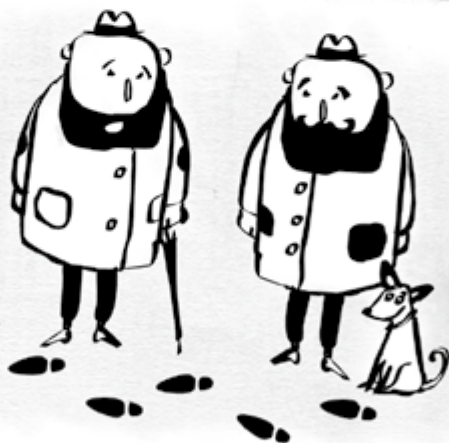
У якому все з'ясувалося

Випадкові перехожі знайшли Аполлона біля парку — непри-
томного, брудного та промоклого. Хтось викликав швид-
ку. Два тижні хлопця биля жорстока лихоманка. А коли він
отямився, то одразу розповів про все, що з ним трапилося.
Розказав про непочату воду, про буку й вовкулаку, про русалок
і крука, з яким розмовляв, про своїх друзів Кракена та Зота...

Звісно, ніхто йому не повірив. Справа потрапила до мілі-
ції. Досвідчені слідчі шукали старанно, але жодних ознак, які
могли б підтвердити розповідь, так і не виявили. У музич-
ній школі сказали, що дівчинка зі щупальцями ніколи в них
не навчалася й за лаштунками її ніхто не ховав. Про карлика,
якого начебто боялися всі в місті, та його безногого дядька
Макара також ніхто на ринку не чув. Напевно, не варто й зга-
дувати, що вулиці Берейторів у Луцьку взагалі не існувало.

Справа була незвична. Слідчі довго думали і встановили,
що Аполлон або брехун, або ідіот. Із незначною перевагою
перемогла друга версія. Справу передали лікарям. Найкращі
психіатри (хай їм грець!) усе ретельно вивчили та дійшли ви-
сновку, що Кракена й Зот були друзями вигаданими — їх ство-
рила уява, й жили вони лише в Аполлоновій голові. У реаль-
ному світі вони взагалі ніколи не існували, а Аполлон їх собі
придумав, бо не мав друзів справжніх. А з уявними друзями він
міг грати, коли заманеться. До того ж, на відміну від реальних
знайомих, примарні друзі були вірними, хоробрими та добри-
ми — саме такими, які йому були потрібні.

З того висновку виходило, що Аполлон насправді сам уночі пішов по непочату воду й опинився в парку під час повені. Дуже злякався, тому й збожеволів. Якраз у ту мить у свідомості Аполлона всі мрії, сновидіння, казки, фантазії та реальні події так перемішалися, що розібратися в усьому йому було вже не під силу. Таке пояснення всім здалося досить переконливим, і пошуки було припинено. Аполлона поклали до психіатричної лікарні, де він і залишився.

Епілог

Мама прохала нікому не розповідати про цей випадок, бо медичним працівникам заборонено розголошувати таємниці пацієнтів. Якби хтось дізнався, що мама розповіла мені про Аполлона, її б одразу звільнили. Згодом я поїхав із Луцька та й узагалі забув цю історію.

Минуло багато часу. Одного разу зібрався я з дітьми на різдвяні канікули до Единбурга. Наш потяг прибув на станцію пізно ввечері. Надзвичайно пухнасті сніжинки кружляли в повітрі в такт дивовижній музиці. Я вовтузився з валізами на платформі, коли поруч побачив високого горбаня. Інколи я неспроможний згадати, снідав уранці чи ні, або якесь слово вилетить з голови... Але тієї миті мій забутий спогад ожив усіма кольорами. Я почув голоси та звуки, яких давно уже не чув. Відчув забуту дивовижність буденних ароматів і лоскіт згубленої чуприни...

— Аполлоне! — гукнув я.

Незнайомець розгублено озирнувся. Він був точнісінькою копією Аполлона, якого я бачив тридцять років тому у вікні таємничого відділення лікарні.

— Ох! Але ж цього не може бути, — похопився я.

Адже Аполлон мусив за цей час змінитися. Навіть я став удвічі вищий, обріс поважною бородою та мав блискучу лисину. Моєму синові зараз стільки ж, скільки тоді було мені.

— I beg your pardon*, — попросив я вибачення в незнайомця й пообіцяв здивованій дружині, що потім їй усе поясню.

Наприкінці дня за вечерею, очікуючи на овочевий гаґґіс, я й розповів цю історію.

* Перепрошую.

СЛАВА СВІТОВА

МАГА NANA. КАРЛИКОВА ВІДЬМА

— Ма, а ти знала, що в нас на Подолі є карликова відьма? — Дем'ян догризав свій сніданок на ходу, крокуючи з кухні в коридор. Останній шматочок хрумкого тоста з листком салату, шинкою та голландським сиром зник у нього за щокою. Біля взуттєвої шафи в коридорі вже чекав шкільний рюкзак.

— Яка ще відьма? — Мама якраз підмальовувала губи. Плямкнула ними й додала: — Що ти вже собі вигадуєш?

— Та справжня, кажу тобі! Вона така маленька — аж страшно, з горбатим носом і дуже дивною посмішкою на обличчі. Наче от-от на тебе кинеться! — Дем'ян взував черевики. — Хлопці дражнять її у спину, свистять там, улюлюкають. Про неї цілі легенди ходять. Наче вона в зруйнованому будинку на розі Межигірської та Щекавицької входить у потойбічний портал, через чорний комин потім опівночі вилітає на мітлі в небо — і летить просто через Набережно-Хрещатицьку понад річкою на Лису гору. Ну, ту гору, куди ото всі відьми злітаються. А той, хто побачить її, може навіть скам'яніти.

Мама завмерла, уважно слухає свого дев'ятирічного сина. Ще з пелюшок малий обожнював страшні історії про Бабу-Ягу. Коли інші діти могли затуляти очі чи вуха руками, тремтячи від страху, Дем'ян завжди слухав уважно та прагнув дізнатися більше й більше. Тому не дивно, що до початку другого класу в нього на полиці вже розмістилися книжки

з найрізноманітнішими міфами і сказаннями, легендами та оповідками. Справжнісінький книжковий бестіарій!

— Дем'яне, ти сам хоч віриш у ці свої страшні історії? Уже як понавигадуєте дурниць із хлопцями, то не переслухати, — ожила мама.

— Але це правда! Карликова відьма є! Вона ходить у брудно-зеленому плащі кольору застоюного болота й у старих розвалених черевиках, підошви яких примотані скотчем. І вона так — шкурб, шкурб! — уже кілька днів ходить до того зруйнованого будинку, що вже тричі горів. Там даху нема, лиш згарище, і шпалери у квіточку в кількох кімнатах, і берізки молоді зі стін проростають! Той будинок навіть бомжі десятою дорогою обходять, бо він от-от розвалиться. А вона туди йде! Не просто ж так! — малий аж захлинався, так торохкотів.

Кілька крихт від тоста пристали до кутиків Дем'янових вуст. Мама підійшла ближче й акуратно витерла йому рота.

— Ну, мам! Що ти як із маленьким! Перестань! — вивернувся з-під її руки, брови насупив — дорослий уже, куди там із ним мамкатися-цяцкаться.

— Та в тебе заїди будуть, як рот не витиратимеш після їжі, ну, — притисла його словами і вручила рюкзак. — Давай, Дем'яне, уже час до школи, бо спізнимося. Забалакав тут мене байками про карликових відьом. Ну ти подумай. А я стою і слухаю.

— Але ж ти мусила її бачити, мамо! Вона наче дівчинка, тільки з обличчям старої баби, і та її дивна посмішка... Наче вона знає щось, чого не знають інші, розумієш? — Дем'ян питально глянув на маму, шукаючи бодай якогось схвалення.

— Я не пригадаю жодних відьом, Дем'яне. Так, на вихід, — підштовхнула його за плечі до дверей. — Бутерброд не забув?

— Ні, — спохмурнів хлопець.

Нікому немає діла до його спостережень! У карликової відьми є якась таємниця. Може, вона немовлят уночі викрадає та поїдає? Може, хоче наслати на Поділ велетенських щурів? Він неодмінно простежить і розбереться.

Шкільний день закінчився досить швидко. Жити поруч із гімназією — це однозначно великий плюс! Надто — коли тобі дев'ять, ти вже дорослий і маєш ключ від своєї оселі, а батьки ще на роботі.

План на сьогодні був такий: стежити. Карликова відьма жила десь у глибині будинків на вулиці Оболонській — Дем'ян часто бачив її у дворі, коли повертався додому з хлопцями. Цього разу він навмисне раніше попрощався з усіма, щоб піти й відстежити її самому. Хлопцям — анічирок! Що з них візьмеш? Дем'ян трохи покрутився біля старої «Введенської садиби» та купив у магазинчику шоколадний батончик — щоб відновити сили.

А ось і вона! Шкурб-шкурб — у своїх завеликих старезних черевиках. От хіба нормальна бабуся такі взує? Пошкурбала з продуктовою сіткою у двір — він хвостиком за нею. Дистанцію тримає. За деревами переховується. Почувається дорослим і важливим. У нього секретна місія.

Карликова відьма заходить до маленького продуктового магазинчика, що на розі. Він терпляче чекає, сховавшись за банкоматом. За якусь мить вона виходить. У сітці — півбуханки українського хліба й молоко. Дуже дивно! Бабусі не п'ють молока, він точно знає! Узагалі старі люди не п'ють молока. Він десь колись читав, що старечий шлунок його не перетравлює.

Крадеться за нею. Таки знову йде до зруйнованого будинку. Навіть не озирається, шкурбає попри паркан, уздовж задньої стіни та зникає десь там у завалах. Немовби будинок ковтає її. Що ж вона робить там із тим молоком? Може, годує підземних вужів? Дем'янові аж у горлі пересохло, так розхвилювався. Увійти слідом за нею того дня він не наважився.

— Тату, а ти віриш, що є відьми? — запитав Дем'ян удома за вечерею.

Мама мовчки пережовує курячу парову котлету з овочевим рагу та лиш головою хитає: знову ця відьомська тема.

Тато кашлянув, поправив окуляри і поцікавився:

— А чому ти запитуєш?

— Ну просто... Є ж легенди про Лису гору та шабаш відьом, ну і що вони можуть перетворюватися на будь-яку тварину. Наприклад, на ворону або чорну кішку! Або можуть літати на мітлі! — Дем'ян зловив улюблену хвилю й торохтів без упину.

— Справді, є легенди про Лису гору. І багато чого цікавого про відьом є. І про карпатську босорканю, котра може на метелика або муху перетворитися, і про грозові горобині ночі, коли, за фольклором, усі відьміні демонічні сили збільшуються, і про місяць, який вони крадуть і тримають у горщику на печі, — підморгнув малому. — А якщо серйозно, то ти знаєш, що означає слово «відьма»?

— Ні, не знаю, — промовив хлопчик, — а воно щось означає?

— Відунка, та, що багато відає, багато знає. Тобто по суті нічого містичного. Ґрунтовні знання в різноманітних сферах кілька сотень років тому вирізняли таку жінку з-поміж інших. У зв'язку з тогочасною гендерною дискримінацією (ну що поробиш,

темні часи, патріархат), вважалося, що жінка не повинна багато знати. А як відає, значить, із нечистим знається. Тому розумних і освічених жінок буквально спалювали на вогнищі тільки через те, що вони були ерудовані та мали коефіцієнт інтелекту вищий від середньостатистичного. От тобі й відьма!

Мама заворожено задивилася на тата — аж завмерла, і виделка на півдорозі до її рота також. Бо тато знову ввімкнув свій «академічний» режим. Удома таке траплялося часто — щоразу, як просили щось пояснити або розтлумачити. Його душа доктора історичних наук була неспроможна до простих монологів. Уже якщо говорити, то чітко, ґрунтовно, по темі й наче з трибуни.

Малий сидів мов на голках.

— А у нас на Подолі є карликова відьма! — Дем'ян не витримав і випалив цю новину татові.

Мама вмить пожартувала:

— О, так, виявляється, на сусідній вулиці відьма живе. Якщо раптом у нас на п'ятому поверсі перестане доїтися корова або ж молоко скисне, так і знай — то її лихих лап справа!

Мама підморгнула татові й перевела веселий погляд на Дем'яна. Але тому було не до сміху.

— Ти не віриш мені, тату? — перепитав ображено, заглядаючи авторитетові в очі.

— Синку, чому мені тобі не вірити? Але подумай про інше. Часто дехто нам видається тим, ким насправді не є. Багато чого домальовує наша фантазія. Не можна просто так вішати на людину якісь образливі ярлики. Треба розбиратися. Треба бути на всі сто відсотків упевненим. Ти впевнений, що вона карликова відьма, на сто відсотків? Маєш якісь докази? Чому називаєш її саме так?

Мама уважно стежила за діалогом своїх чоловіків і лише голову встигала повертати — то до одного, то до другого.

— Поки що ні, — процідив крізь зуби син і почав наколювати на вістря виделки спаржу та моркву, — але я розберуся. Обіцяю!

Наступного дня одразу по тому, як задзвенів дзвінок, оголошуючи про закінчення останнього уроку, Дем'ян прожогом вибіг із класу, немов його вітром здуло. Помчав до зруйнованого будинку — чатувати. Вона завше о цій порі приходить.

Довго чекати не довелося, ось і вона — шкурб, шкурб! Окраєць хліба, пляшка молока — стандартний набір. Зникла десь у напівзруйнованих надрах того, що було колись затишним домом для багатьох. Дем'ян стояв якесь мить, вагався. І страшно, і хочеться, і колеться. Але ж він мусить побачити докази! Без них усі слова — пуста полова.

Обережно озираючись, чи, бува, ніхто не бачить, шмигає за паркан, тупцяє стишено вздовж задньої стіни, притискається до неї спиною й на якесь мить завмирає. Серце шалено калатає десь аж у горлі, і дихати важко. Що як вона кинеється на нього й вип'є його кров? Усередині аж усе похололо. «У зруйнованому будинку на Подолі знайшли тіло маленького школяра». Треба гнати від себе ці страшні думки. Тато казав: тільки факти, жодної фантазії. Витер чоло рукавом, видихнув майже безшумно.

Чому ж так страшно? Білий же день! Що він як дитина якась маленька, чесне слово! Нарешті рушив крізь склепіння між руїни. У першій же кімнаті у старому ящику, що стояв на горі битої цегли та шматків старих меблів, побачив величезну чорну кицьку. Здається, від несподіванки навіть скрикнув, дав задньої, але заточився й упав просто на купу будівельного сміття.

Карликова відьма перетворилася на чорну кицьку!

А далі було все як у кошмарі. Просто з-за стіни поруч — шкурб-шкурб склеєними скотчем черевиками по шматках цегли — карликова відьма до нього повільно йде. А йому й мову відняло, і руки-ноги. Лежить, лиш очима лупає, серце поперек горла стало й калатає, а тіло кригою скувало. Що тепер буде? Наближається загрозливо, простягає до нього свою кістляву руку... З переляку аж очі заплющив!

— Не забився? Вставай, помаленьку. Давай-давай, обережно, — почув він зовсім не страшний голос старенької. Розплющив очі, а та стоїть над ним скулена, руку простягає й мирно роздивляється. — Ти що тут робиш? Руїни небезпечні! Бачиш, он і впав, забруднився.

Ковтнув серце на місце.

— А ви... що тут робите? — тільки й насмівся спитати.

— Кошенята, — вказала кістлявою рукою, — бачиш, он там?

І тільки тепер Дем'ян зрозумів, чому кицька здалася йому такою великою. Вона привела кошенят, і ті лежали, присмоктавшись до її черевця.

— Ого, скільки їх?

— Аж дев'ятеро. Їх годує, а сама? Приношу їй хлібчик, розмочую в молоці — і так вона їсть. Уже легше буде. Їй ще малих годувати треба, бо без неї загинуть.

Дем'ян обережно підвівся й обтрусився від пилу.

— То ви приходите сюди кожного дня, щоб її годувати? Як ви взагалі здогадалися, що вона тут? — уточнив вражено.

— Ішла якимось додому, почула писк. Прийшла сюди, глип — а в ящику малята сліпі пищать. А кицьки нема. Я думала, вона їх покинула, аж коли ні — приходить, худа, аж ребра світяться.

От мені й шкода її стало, хто ж їй підможе, як не я? А ти думав, я мага папа? — усміхнулася по-доброму.

— Що-що? — почув якісь незнайомі слова, немов стародавнє заклинання.

— Мага папа — латиною означає «карликова відьма», — пояснила.

Дем'ян аж похолов.

— А... звідки ви знаєте?..

— Ти про латину чи про відьму? Насправді я колись була вчителькою латинської мови, *lingua latina* — мертвої мови... А щодо відьми, то чула багато разів, як хлопці з мене дразняться.

Та що з них візьмеш? Діти... — зітхнула і на якусь мить задумалася. — Мій зріст — 1 метр і 40 сантиметрів. У нашому класі я була найменшою, ніколи й мухи не скривдила, навпаки, так любила тваринно-рослинний світ, що подалась опановувати ці науки. За освітою я педагог, навчала латини й зоології. Вчителькою мене шанували, грамоти давали... Де-то ті грамоти зараз? Бачиш, ходжу в старих черевиках, заклеїла їх скотчем, щоб купи трималися. Живу скромно, наскільки може дозволити мені пенсія. Допмагаю тваринам, та й уже не так самотньо.

— А де ваші діти? — запитав просто, по-дитячому.

— У мене немає дітей. Можна сказати, що всю свою молодість я присвятила науці, — гірко всміхнулася.

— То ви живете геть сама? Вам не сумно? А вночі не страшно? — дивувався.

— Та де страшно! Я ж карликова відьма! — пожартувала. А згодом додала: — *Videtur quod non omne.*

— Що-що ви кажете? — знову почув незрозуміле.

— Не все те, чим здається. То мудра приказка з латини, — розтлумачила.

— Мій тато теж так каже! — захоплено промовив.

— Латинську приказку знає? — перепитала.

— Ні, каже, що іноді не все, що нам здається, є таким насправді.

— Що ж, у тебе дуже мудрий тато, — всміхнулася.

— Ще раз, як? Можете повторити повільно? Звучить, як заклинання. Я хочу запам'ятати, — Дем'ян уже й забув, що боявся.

Бабуся присіла на край ящика, де на кублі зі старих лахів лежала, дрімаючи, уже сита чорна кицька. Погладила її хутро кістлявою рукою та повторила повільно:

— Videtur quod non omne.

— Ві-де-тур, квод, нон, ом-не, — повільно, по складах повторив Дем'ян. — Ві-де-тур-квод-нон-ом-не! Це як магічне заклинання!

— Правильно! Молодець, ти тямовитий хлопчик!

І чомусь умить Дем'яну стало так соромно, хоч бодай крізь ці уламки цегли провалися — та й просто в інший вимір. Як він міг так помилитися? Нафантазував собі бозна-що, ще й бабусю стареньку обмовив. Густо почервонів, погляд сховав і тихесенько так:

— Вибачте мені...

— За що ж? — подивувалася.

— За те, що думав про вас погано.

— То пусте. Я вже звикла, що люди можуть помилятися. Errare humanum est. Головне — не тримати зла й образи, бо темрява вмить поглине. Треба дозволяти собі прощати людей і себе прощати також.

Дем'ян ожив, аж очі заблищали!

— То знову латиною ви сказали? А що це значить?

— Людям властиво помилятися — errare humanum est.

— Круто! — вигукнув захоплено. — Ви стільки всього знаєте!

— Дякую... А як тебе звати? — запитала.

— Дем'ян.

— Гарне ім'я, дуже тобі личить. З латинської означає «підкорювач». Упевнена, ти ще не одну вершину за своє життя підкориш. А я — Емілія Августівна.

— Красиво!

— Дякую, Дем'яне. Ну, час уже нам звідси йти. Киця спатиме собі, і малеча коло неї. А тобі треба додому — батьки, напевно, хвилюються.

Крок за кроком, обережно минаючи уламки битого каміння та будівельного сміття, вони вийшли з напіврозваленого будинку, потім — за паркан і на вулицю. Дев'ятирічний хлопчик із рюкзаком за плечима й маленька на зріст — на півголови менша від нього — старенька бабуса в завеликих, поторсаних часом і дорогою черевиках, перемотаних скотчем. Вони обоє йшли разом до найближчого перехрестя, а потім попрощалися. І кожен пішов своїм шляхом, зі своїми думками та враженнями.

На вечерю мама приготувала спагеті з соусом карбонара. Смачно, аж тато прицмокує, а мама підкладає йому в миску ще і ще, радіє, усміхається.

— Дем'яне, ти сьогодні якийсь мовчазний, — зауважила стурбовано. — Що трапилося? Карликова відьма нашкодила?

— Ні, ні!! Не називай її так більше, мамо! Ніяка вона не відьма! Тату, ти казав правду. *Errare humanum est*.

— Що-о-о? — здивуванню батьків не було меж.

— *Videtur quod non omne!*

— Це латина? — вражено перепитала мама, озируючись на тата.

— Це латина! — вигукнув тато. — Звідки ти?..

— Емілія Августівна розповіла. Вона поруч живе, у сусідньому кварталі. І вона справді дуже багато всього знає, навіть мертву мову й чудернацькі назви рослин і тварин. Вона годує чорну кицьку з дев'ятьма кошенятами, щоб та не загинула. Вона дуже добра. Можна, я подарую їй якісь із твоїх черевичків, мамо? Щоб вона не шкурбала більше в тих, перев'язаних скотчем? Щоб із неї більше не сміялися! Хай тільки хлопці

спробують знову дратувати її карликовою відьмою, я все скажу, що про них думаю! — і несподівано для всіх і самого себе розплакався.

Батьки здивовано презирнулися й мовчки обійняли Дем'яна. Було очевидно, що сьогодні в його житті стався якийсь маленький переворот. Один із тих, коли все раптом стає з ніг на голову або навпаки. Коли ніщо більше не здається тим, чим насправді не є. Коли дивишся на людей і починаєш бачити те, чого не бачать інші. Бачити глибше, оминаючи старі, скріплені до купи скотчем черевики, гачкуватий ніс і неприродно маленький зріст. Коли починаєш розуміти, що для того, аби по-справжньому бачити, людині потрібні не очі, а серце.

ЮРІЙ НІКІТІНСЬКИЙ

ПРИВИД ОЛІ ТА КОСТИК СПРАВЖНІЙ

Привид Олі

Дівчинка Оля прокинулася рівно опівночі, точно за розкладом. За тим же розкладом спати Оля лягала з ранковими півнями. Але після того, як півні в місті перевелися, стала лягати з першими ознаками світанку.

Просто дівчинка Оля — привид. Не якийсь там із минулого, а звичайнісінький сучасний привид. У неї навіть смартфон є. Примарний. З нього можна було б дзвонити іншим привидам, але Оля більше нікого не знала. А на смартфон Костика не додзвонишся, бо його мама на ніч усі гаджети в будинку відключає. Щоб Костик висиплявся та йшов до школи свіжий як огірочок.

Коротше, прокинулася дівчинка Оля, сходила на кухню, подивилася, що там у Костика буде на сніданок, вийшла за вікно, пройшлася вздовж будинку на рівні дев'ятого поверху, де Костик жив, і заглянула у вікно сусіда-алкоголіка, дядька Євгена. Той кивнув Олі як давній знайомій, закотив очі й повалився на підлогу. Мабуть, стомився за день.

Взагалі нудьга.

Оля вирішила розбудити Костика. Зрештою, вони живуть в одному будинку, так нехай теж погуляє з нею, а не спить. Спробувала скинути зі стіни картину, але нічого не вийшло —

картина була важка, а Оля навпаки — легка. Оля розгойдала люстру, але люстра міцно трималася за стелю й не впала.

Тоді Оля пішла на крайнощі — замогильним голосом заспівала модну пісню закордонної виконавиці, яку ночами можна було почути з ресторану, розташованого в цоколі Костик-Ольчиного будинку.

Костик здригнувся, натягнув на голову ковдру і, ніби знушаючись, голосно захропів.

— От дає, — образилася Оля. — З гармати не розбудити. Ніякої солідарності з іншими мешканцями будинку!

Спробувала зірвати з Костика ковдру, але, як завжди, нічого не вийшло.

Тут і світати стало.

— Нічого, Костику, завтра знову спробую, — сказала Оля й розчинилася в повітрі.

Хлопчик Костик

Уже який день хлопчик Костик не хотів уставати в школу. Мама думала, що він дурня клеїть, але Костик просто не висиплявся. Усю ніч йому снилася примара якоїсь дівчинки. Тому він і прокидався пом'ятий, як вичавлений лимон.

— Мамо, — сонно відмахнувся Костик, — ще хвилиночку. Мені примара снилася.

— Примар не буває, — твердо сказала мама і продовжила торсати Костика.

У класі Костик усім розповів, що в нього в квартирі завівся привид. Тоді й Владька сказав, що в нього теж є привид. І Дашка про привида розповіла. З'ясувалося, що навіть староста Маринка вірить у примар.

Костик геть спохмурнів. Ось як, він боїться привида якоїсь там дівчинки, а тут у кожного другого свої історії є. І ніхто не тремтить від страху, всі висипляються.

Коли Костик не зміг виконати завдання біля дошки, бо згадав про привида, він не витримав і розплакався. Вчителька Ніна Семенівна сильно здивувалася й запитала, як він почувається.

— Погано, — відповів Костик.

— Залишишся після дзвоника, — сказала вона.

Після уроку, як дізналася про нічну примару, Ніна Семенівна повела Костика до директора. А по дорозі розповіла про привида зі свого дитинства.

Привид із табору *(історія Ніни Семенівни)*

Багато років тому, коли Ніна Семенівна була маленька й ходила в перший клас, батьки послали її до літнього табору.

Усе б нічого — годували в таборі як на забій, у річці дозволяли купатися біля берега, в ігри настільні вечорами на переможця грали — та тільки пішла серед дітей чутка, що ночами в табір приходить привид.

Особливо страшно було перед сном, коли всі по черзі розповідали різні страшилки про «віддай своє серце» та «зелений ніготь». Такі собі колискові, фіг після них заснеш.

Але якось усе-таки засинали.

Поки одного разу не сталося ось що. Увесь табір уже спав, тільки один хлопчик Степан крутився. Ну і докрутився, що приходить до його ліжка привид — і я-а-ак мукне! Степан його побачив, рота роззявив, а крикнути від страху не може —

голос пропав. Привид постояв іще трохи біля його ліжка та й пішов.

Прокидаються всі вранці, а у Степана волосся біле. Вирішили, що він від страху посивів. Але потім з'ясувалося, що привид його ще й зубною пастою вимазав, тому він і білий увесь прокинувся.

Стали вожаті розбиратися, що за привид такий, директора покликали. З'ясували, що це хлопці зі старшого загону дуріли — у простирадлах по спальнях ходили й молодших лякали.

Покарали всіх зразково — заборонили в річці купатися й батьків насварили.

Так що ніяких привидів не існує.

У директора

— Ага, не існує, — засумнівався Костик. — Привидів. А примари існують.

— Та це одне й те ж. Ти, напевно, фільмів жахів перед сном надивився, ось тобі все і привиділося.

Заводить Ніна Семенівна хлопчика до директора й каже:

— Ось, Остапе Петровичу, наш Костик увесь клас збаламутив. Розповів, що в нього в кімнаті привид завівся.

— Не в кімнаті, а в будинку. А до мене в кімнату воно з вулиці залітає. Точніше, вона.

Директор устав з-за свого столу, підійшов до Костика й уважно на нього подивився.

— Вона?

— Так. Дівчинка якась.

— Цікаво. А що клас? — запитав директор у Ніни Семенівни.

— Виявилося, що майже всі хлопці бачили привидів. Правда, побоюється їх тільки Костик.

Директор задумливо потер підборіддя.

— Аякже. І це в двадцять першому столітті, столітті технологій і прогресу.

— Так, Остапе Петровичу! Як у таке можна взагалі вірити?

— Ось якби до вас, Ніно Семенівно, мій привид прилетів, ви б повірили, — скривджено відповів Костик.

— Це точно, — несподівано підтримав Костика директор. — Ось у моєму дитинстві привид був, так він усіх учнів школи в страху тримав.

Ніна Семенівна від здивування аж рота відкрила, а директор, наче й не сказавши нічого дивного, продовжив:

— Просто я думав, що розвиток технологій видавив потойбічне з нашого життя. Давненько з привидами не зустрічався.

Треба сказати, що й Костик очі від несподіванки витріщив.

— Ви вірите в привидів?

— Ну як вірю, стикався.

— Розкажіть, Остапе Петровичу! — замолився Костик. І навіть Ніна Семенівна не витримала.

— Так, розкажіть!

— Гаразд, — погодився директор. — Тільки, будь ласка, сядьте.

Привид директора школи

У нашій сільській школі був дуже суворий директор. Такий суворий, що всі його боялись як вогню.

Але ось одного разу вирішили мої однокласники зробити так, щоб і директор трохи злякався.

Знайшли старе простирадло, сховалися під нього — ну точно привид — і вночі прийшли під вікна директорського будинку. Ходять там і зловісно підвивають.

Тільки не злякався директор. Вийшов на ґанок — і як гаркне: — Я ось тобі зараз ременя дам, анциболот!

Ох і бігли ж мої однокласники по городах!

Однак незабаром директор помер. Казали, серце не витримало.

Прислали в нашу школу нову директорку, молоду жінку. Красиву, але не сувору. Словом, розбешталися ми. Успішність різко впала. Ніхто не розумів, що з нами робити.

Поки раптом не повернувся старий директор.

Та не до школи, а до нас під вікна. Ночами до нас приходив увесь у білому, бубонів:

— До кінця життя до тебе ходитиму, якщо вчитися не будеш!

За кілька років школа найкращою в районі стала — що не випускник, то медаліст.

А там і директорка нова освоїлася, суворою стала. Нові учні вже її боятися почали. Так що привид директора сам собою ліквідувався.

Що ж робити?

На якийсь час у кабінеті директора запанувала мертва тиша. Першою схаменулася Ніна Семенівна.

— Остапе Петровичу, що ж ви при дитині такий страх розповідаєте?

Директор здивувався.

— Так ви ж самі попросили!

— Але я ж не знала, що там іще й директор помре!

— А ви думали, привиди з кого виходять?

Костик стояв сам не свій. Якщо навіть директор школи бачив привида, то що вже про нього, Костика, говорити.

— Але привидів не буває! — нервово сказала вчителька.

Директор важко зітхнув.

— Тут із вами погоджуся. Наукою нічого такого не доведено.

— А як же ваша історія, Остапе Петровичу? — заперечив Костик.

— Я вже точно й не пам'ятаю, насправді я бачив ночами старого директора чи мені привиділося. Напевно, привиділося.

— Але ж бачили його не лише ви! — вигукнув Костик.

— Не лише. Але, розумієш, ось що я собі тоді подумав: якщо привид нікому не треба, він і не з'явиться. Ми навчилися давати раду з домашніми завданнями без нагадувань і погроз. Так що покійному директорові більше не обов'язково було являтися до нас під вікна. Виходить, ми зробили те, що він від нас вимагав, і місія привида була виконана.

— А що ж нам робити з Костею? — запитала Ніна Семенівна.

Остап Петрович на секунду замислився.

— Ось що, карати його точно не будемо. А от лікареві показати треба. Можливо, хлопчик перевтомився і в нього через це порушення сну. Відведіть ви його в медпункт.

— Добре, — сказала Ніна Семенівна, і вони з Костиком вийшли з кабінету директора.

Медогляд

Поки йшли до лікаря, Ніна Семенівна попросила не звертати уваги на слова директора. Сказала, що це просто сільський фольклор, казки.

— А в мене міський? — запитав Костик.

— Що? — не зрозуміла Ніна Семенівна.

— Ну, якщо Остап Петрович бачив привида в селі, то це сільський фольклор, а якщо мій живе в місті, то це міський фольклор?

— У тебе міська перевтома, — твердо відповіла вчителька.

У медпункті лікарка насамперед оглянула Костика, послухала легені, а вже потім запитала, з якого приводу він тут. Костик і Ніна Семенівна заговорили одночасно.

— У мене привид.

— У нього перевтома.

Лікарка скривилась, як від головного болю.

— А якщо по одному?

— У мене привид, — сказав Костик.

— А ми з Остапом Петровичем вважаємо, що хлопчик перевтомився.

Лікарка уважно подивилася на Костика.

— Розкажи детальніше про свого привида.

— Він до мене вночі приходить. Тобто вона... Дівчинка. Намагається мене розбудити, а я вдаю, що сплю.

— Що вона при цьому робить?

— На лампі гойдається, розмовляє, по полицях із підручниками лазить.

— Візьми-но градусник, поміряємо температуру.

Костик зітхнув і запхав градусник під пахву.

Температури не було.

— Нумо подивимось зіниці. У нормі. Помацаємо щитівку. У нормі. Пульс. У нормі. Звичайний здоровий хлопчик.

— Тільки не кажіть, що він насправді привида бачив, — занервувала Ніна Семенівна.

— Я цього й не кажу. Це він каже. А медицина в таких випадках безсила.

— У яких — таких?

— У потойбічних. Я визначаю хворобу та лікую її. А з нечистю — це вже не до мене.

— А до кого?

Лікарка знизала плечима.

— Моя сусідка, наприклад, у церкву ходила.

— Вона теж привида бачила? — запитав Костик.

— Ага. Як ось я тебе. Розповісти?

— Ні, — засмутилася Ніна Семенівна.

— Так, — зрадів Костик. Він тішився, що хоча б здоровий.

Чоловік сусідки

Був у сусідки чоловік. І сплив. У прямому сенсі. Пішов на Дніпро купатися і зник.

Поліція шукала, волонтери, водолази — усе даремно.

Ну, погорювала сусідка й далі жити своїм життям продовжила. Коли раптом став їй ночами чоловік являтися. Прозорий!

Стане в неї над ліжком і бубонить:

— Погано ти мене шукала! Погано шукала!

Сусідка спочатку сильно злякалася. Накриється ковдрою й чекає, поки світанок настане.

Потім набридло їй ховатися, візьми вона й запитай:

— Та чого ж погано? Усе місто на вуха поставила!

— У монастирі не шукала.

— У якому ще монастирі?

Тут чоловік трошки розгубився.

— Не знаю, — каже, — не розгледів я.

Ось тобі й раз, думає на ранок сусідка. Я, значить, погано шукала, а він прямо точні координати дав. У монастирі! Та їх в Україні сотні! Що ж мені тепер, усі монастирі обійти?

— Так! — звідкись почувся їй голос чоловіка.

Гаразд, робити нічого, подивилася вона по карті монастирі, що вздовж Дніпра розташовані, та й поїхала до них по черзі. Скрізь запитувала: чоловіка мого не бачили? Скрізь її жаліли, але допомогти нічим не могли.

У одному селі пішла вона в церкву. Помолитися та свічку поставити. Панотець і запитує, що за тягар у неї на душі. Сусідка розповіла про чоловіка все як є.

— Здається, я можу тобі допомогти. Лежить у нас чоловік один — у монастирі, що посеред степу. Плавцем його всі називають.

— Посеред степу? Але мій же в річці пропав.

— Так, води тепер він дуже боїться. Його рибалки виловили, відкачали. Стали розпитувати, а він тільки мукає, усі слова забув. Ну, вони його чимдалі від води й відвезли до ченців. Щоб він там, значить, у тиші та спокої опритомнів.

Зраділа сусідка.

— Відвезіть мене до нього, панотче.

— Та будь ласка.

У монастирі сусідку провели до Плавця. Тільки вона його впізнати не може, так він обріс.

Поголили.

Сусідка на нього поглянула і знепритомніла — лясь. Чоловіком її виявився. А він як її побачив, так і розмовляти почав, і в прозорому вигляді до неї більше вже не приходив.

Та й навіщо, коли він її тепер нормальний щодня по кілька годин бачить? Уві сні тільки від неї й відпочиває.

Любов

Ніна Семенівна зітхнула з полегшенням.

— Ось бачиш, Костику, не було ніякого привида.

— А хто тоді сусідці ночами являвся?

— Ніхто. Просто вона собі це все придумала. Навіяла.

— Ти, Костю, ще маленький і, можливо, не зрозумієш, — почала лікарка. — Але це все любов.

Костик аж пирхнув від обурення.

— Чого це я про любов не розумію? У нас у класі всі одне в одного ще до школи закохалися! У садку!

— Це не зовсім те, про що я кажу. Просто сусідка настільки сильно любила чоловіка, а він настільки сильно любив її, що саме це почуття не дало йому потонути. Ну і сусідці моєї любов не дозволила заспокоїтися. Тому в цієї історії кінець, як у кіно, — щасливий.

— Виходить, до неї ночами любов приходила? — недовіжливо вимовив Костик.

— Можна сказати й так.

— Це все чудово, але що нам робити з хлопчиком? — Ніна Семенівна явно втрачала терпіння.

Лікарка спокійно взяла бланк рецепта, щось там незрозуміле написала й простягла вчительці.

— Ось, передайте батькам, щоб купили дитині вітаміни. Ну і сподійне легке, щоб міцніше спав.

— Значить, більше ніяких примар? — зраділа вчителька.

— Пігулок від примар у мене немає. Від безсоння — будь ласка. Решти не гарантую. Поговоріть краще з тіткою Вірою, прибиральницею. Ось де фахівець із потойбічних сил! Вам і не снилося.

Ніна Семенівна вирішила, що лікарка жартує, низала плечима і разом із Костиком вийшла з медпункту.

Це вже не до мене

— Ну все, Костю, ліки батьки тобі куплять, спатимеш міцно. А це вже не до мене.

— Як це? — здивувався Костик.

— Я зробила все, що могла. До директора тебе зводила, у медпункт теж. Свою історію розповіла з мораллю про те, що немає ніяких привидів.

— А як же прибиральниця?

— Це вже ти без мене, якщо хочеш. Моя тобі порада: вибий перед сном пігулку та викинь дурниці з голови. Упевнена, завтра прийдеш у школу свіжий як огірочок.

Із цими словами Ніна Семенівна пішла в клас. А Костик так і залишився стояти посеред коридору, обмірковуючи свою ситуацію.

Тільки часу думати в нього виявилось небагато.

— Чого став як пень, сядь оно на підвіконня, поки я підлогу протру, — почув він невдоволений голос прибиральниці тітки Віри.

Від несподіванки Костик слухняно стрибнув на підвіконня, а коли прибиральниця пройшлася шваброю в нього під ногами, розпочав діалог.

— Тітко Віро, а ви в привидів вірите?

— А чого б не вірити? — не відриваючись від прибирання, відповіла тітка Віра.

— А ви їх коли-небудь особисто бачили?

— Бачила, не бачила, тобі навіщо?

— Здається, у мене вдома завівся один. Мені ось лікарка наша в медпункті пігулки прописала. Але тільки для сну. А від привидів, каже, ліків у неї немає.

Тітка Віра зупинилася, подивилася Костику прямо у вічі й усміхнулася.

— Це вона тобі правильно сказала. Від привидів ліки не придумали. Тому що привид — це тобі не хвороба.

— Ось! Тому вона порадила до вас звернутися. Сказала, що ви про потойбічні сили більше знаєте.

— Так і сказала? — здивувалася тітка Віра.

— Ага, — кивнув Костик.

— Так а чого ти дізнатися хочеш?

Костик на секунду замислився.

— Наприклад, чи немає від них шкоди. Ну, або чого вона до мене пристала?

— Вона?

— Так. Примара дівчинки до мене приходять.

— Знайома?

— Хто?

— Дівчинка ця. Знав ти її за життя?

— Та звідки? Перший раз бачу!

Тітка Віра опустила швабру у відро.

— Розповім я тобі кілька історій про привидів. Спочатку про те, шкідливі вони чи ні.

Привид і злодій

(перша розповідь тітки Віри)

У селі в моєї бабусі був будинок із привидам. Не сказати, що старий або покинутий. Жила в нім одна старенька. Але і привид жив. Чоловіка її молодого, який під час минулої війни загинув.

Одного літа повадився до села злодій ходити. Уночі, поки всі сплять, ламає замок і всі цінні речі виносить із будинку.

Ніяк його упіймати не могли, хитрий був і спритний.

Ну от, врятувало тільки те, що був він не місцевий. Не знав про будинок із привидам.

Якось заліз він туди. І вже взяв було цінності, пішов на вихід, а у дверях привид стоїть бородатий і зловісно злодієві прямо в очі дивиться. Злякався той і зомлів.

У камері тюремній тільки отямився, куди його на кілька років за крадіжки посадили. А він і радий, що більше покійного чоловіка старенької, значить, не побачить.

Так привид ціле село від злодія позбавив.

І, до речі, даремно він так тюремній камері радів — у в'язницях привиди теж водяться. А звідти вже не втечеш.

Як із якого боку

— Ну, що скажеш, користь від привидів чи шкода? — запитала тітка Віра.

— Та в цьому випадку ніби користь. Але чи було старенькій добре від того, що в неї в будинку привид жив?

— Ось! — піднесла вказівний палець тітка Віра. — Як із якого боку! Правильно ти помітив — у будь-якої медалі дві сторони.

Костик замислився. І зрозумів, що заплутався остаточно.

— Так що ж мені робити? Добре це чи погано, що до мене примара дівчинки приходити стала? І як від неї позбавитися? Тітка Віра знизала плечима.

— Можна й позбавитися. Розповім тобі історію про позбавлення.

Історія про позбавлення *(друга розповідь тітки Віри)*

Один чоловік жив далі за всіх від церкви. І ось у нього завівся привид. Нічого такого, але аж надто грайливий. То з-за рогу вискочить, то над головою пролетить, то з-під столу підморгне. І так несподівано вискакував, що чоловік заїкатися почав.

Пішов він до церкви, порадитися. Розповів батюшці, що новий сусіда жити не дає. Батюшка підпалив свічку й чоловікові віддав. Сказав обійти з цією свічкою всі кути в будинку, освятити їх. Привид і згине.

Сказано — зроблено. Освятив чоловік усі кутки в будинку.

Однак привид виявився не з полохливих. Із будинку він пішов. Але недалеко. У найближчому лісі край дороги оселився.

І давай тепер над нічними мандрівниками жартувати. То з-за дерева вискочить, то на кермо автомобіля всядеться, то в дзеркалі заднього огляду відіб'ється.

А люди зараз із цією екологією здоров'я поганеньке мають. Ось і стали помирати з переляку як мухи. А як помруть, так само привидами стають.

Незабаром тією дорогою вночі геть не проїхати було — кишіла привидами.

Пішов до них батюшка святою водою окропляти.

Ну, звичайно, зменшилася в них прудкість. Та тільки й понині ні-ні, а вискочить на перехожого з-за дерева привид якого-небудь шофера вантажівки.

Краще ту дорогу зовсім стороною обходити.

Не варіант?

— Будеш у тих краях, пам'ятай, що я тебе попередила, — закінчила розповідь тітка Віра.

Костик спантеличено почухав потилицю.

— Значить, навіть якщо піти в церкву та взяти звідти свічку додому, привид може нікуди не подітися?

Тітка Віра уважно подивилася на Костика.

— Може й так. Я не думала про це.

— Тобто в церкву йти через привида не варіант?

— Хтозна.

— Що ж мені тоді робити?

Тітка Віра викрутила над відром з водою ганчірку й накинула її на швабру.

— Я ж казала, що випадки бувають різні.

— Але досі жодного з хорошим кінцем не розповіли, — заперечив Костик.

— Припустимо... Гаразд, слухай ще один.

Як бандит бандитом бути перестав

(третья розповідь тітки Віри)

Був собі в нашому місті бандит. Усі пекарні, м'ясні крамниці й навіть взуттєві майстерні платили йому щомісячно данину.

А якщо хто не хотів, того бандит сильно бив, і власник більше не відмовлявся, а продовжував платити, аби йому знову не робили боляче.

І була в бандита дружина. Хороша жінка, школу із золотою медаллю закінчила. Любила дуже бандита, бо не здогадувалася, чим її чоловік займається. Вважала, що добродійністю. Адже коли чоловік повертався додому, то завжди казав що-небудь таке:

— Утомився сильно. П'ять пекарень сьогодні полегшив.

Дружина думала, що він умови роботи пекарям полегшував, допомагав їм.

Але ось одного разу в місті з'явився інший бандит. І вирішив він першого бандита позбутися, щоб самому данину з магазинів і майстерень збирати. Влаштував засідку і став чекати, коли перший бандит на роботу свою бандитську вийде.

Ось бачить, виходить той на ґанок будинку, дивиться з усмішкою на сонце, мружиться від задоволення. Ну, другий бандит прицілився зі своєї рушниці, стрельнув, а тут дружина бандита теж на ґанок вискакує — забула чоловіку бутерброд у сумку покласти. І так невдало склалося, що куля в неї потрапила, а не в першого бандита.

Ось і стала ця нещасна жінка ночами до свого чоловіка являтися вже як привид. Бо любила його дуже. І він її теж любив, незважаючи на своє черстве серце. Тому аніскільки привида дружини не боявся, а навпаки — радів кожній новій зустрічі.

Так вони й живуть до цього дня.

Ба більше, бандит після того нещасного випадку бандитом бути перестав. Пішов у службу зайнятості й отримав чесну роботу. Він тепер у нас у школі трудовиком працює.

Віталій Євгенійович

— Віталій Євгенійович? — здивувався Костик.

— Він самий. Ти в нього можеш запитати, як це — щоночі примару бачити. Він ніби не страждає.

— Точно! — зрадів Костик. — До нього за порадою сходжу! Дякую вам, тітко Віро!

Костик чимдуж кинувся до майстерень.

І добре, що біг, бо якраз трудовика застав на виході — він майстерні вже зачинив і додому йти збирався.

— Віталію Євгенійовичу! — закричав Костик. — Почекайте! У мене... це! Привид!

Трудовик зупинився, подивився на Костика пильно, зрозумів, що той не жартує, а щиро стурбований. Усміхнувся Віталій Євгенійович і каже:

— Привид? У тебе? Звідки?

— А я знаю? — знизав плечима Костик. — Узяв і з'явився. Я в нього не запитував — боюся.

— Це ти даремно, — відповів Віталій Євгенійович. — Нема чого привидів боятися. Вони не кусаються.

— Можете розповісти, як мені страх перебороти?

— Ну, мою історію ти вже знаєш, раз до мене прибіг.

Костик ствердно кивнув.

— Але це не твій випадок. Дружини в тебе ще немає.

— Ні.

— Тоді я тобі ось що скажу.

Обоє рябоє

Один чоловік був завзятим картярем. Іноді навіть на гроші грав!

Якби на Олімпійських іграх можна було змагатися ще й у карти, був би олімпійським чемпіоном. Це точно.

Але саме тому, що він, граючи на гроші, обігрував усіх і вся, його частенько починали підозрювати в шахрайстві. І хоча чоловік ніколи нікого не обманював, доводилося йому знову і знову міняти місце проживання.

Нарешті він переїхав до нашого міста. Купив невелику квартиру в старому п'ятиповерховому будинку — грошей у нього вистачало — і вирішив деякий час не грати.

Та де там!

Уночі йому явився привид першого господаря квартири!

І з'ясувалося, що колишній господар за життя теж був великим картярем. А відколи помер, не мав із ким у карти перекинутися — що не привид, то неук. Сильно привид господаря сумував за цим ділом. І треба ж який щасливий випадок — такий підходящий мешканець!

Відтоді цей чоловік не грав ні з ким, окрім привида. Сядуть, бува, опівночі та грають, доки сонце не зійде. І обоє задоволені.

Дружити можна

— Так що ти, Костику, не бійся, а спершу поцікався, з якого питання до тебе привид являтися став.

— Легко сказати — не бійся.

— Згоден. Спочатку буде незвично. Але ти ж козак чи хто?

— Козак.

— От і залишайся ним.

Костик затис ніс пальцями й продув вуха. Просто за звичкою. А ще тому, що зрозумів: більше, ніж сьогодні почув, він уже не дізнається — поки справді не поговорить зі своїм приви́дом.

— Ну що, бачу, зважився? — усміхнувся Віталій Євгенійович.

— Просто інших варіантів немає, — зітхнув Костик.

— Точно. У цій справі тобі жоден учений не помічник. Самому розбиратися треба. А як розберешся, пам'ятай: дружити з ними можна. Істоти вони незлостиві.

Костик розвернувся і пішов шкільним коридором до виходу.
«Як не крути, — подумав він, — а на контакт іти доведеться».

Привид Олі та Костик справжній

Рівно опівночі дівчинка Оля заглянула до кімнати Костика. Повисіла над його ліжком. Як завжди, спробувала розхитати люстру. І раптом побачила, що Костик не спить, а пильно дивиться на неї.

— Йой! — здивувалася дівчинка Оля. — Прокинувся.

— Я й не спав, — обережно сказав Костик.

— А чого ж тоді мовчав? Я тут надриваюся, намагаюся його розбудити, а він, виявляється, і не спав!

— Просто я ще не вирішив, чого в мені більше — страху чи здивування.

— Ось зараз точно більше здивування, — гмикнула Оля. — А чого ти боїшся?

— Не чого, а кого. Хоча... Взагалі-то, тебе.

— А чого мене боятися?

— Ну... ти ж... привид.

— Ну, я ж не кусаюся, — передражнила Оля Костика.

— Усе одно страшно, — пробурмотів Костик. — Адже я навіть не знаю, чому ти стала приви́дом.

Привид дівчинки Олі задумливо застиг.

— Тому що мене п'яний водій на пішохідному переході збив. Думаєш, мені не подобалося бути звичайною дівчинкою?

— Не знаю, — відповів Костик. — А чому ти саме до мене являтися стала?

— А може, мені з тобою просто хочеться дружити. У мене зовсім немає друзів.

Якби привиди вміли червоніти, привид Олі зараз би почервонів.

Костик розгублено мовчав, не знаючи, що відповісти. З одного боку, він, звичайно, не проти дружити з симпатичною дівчинкою, з іншого — привид усе-таки не зовсім дівчинка. Не зовсім жива тобто. Костик заплутався.

— Якщо ти не проти, — прийшов йому на допомогу привид Олі.

— Ні, не проти, — поспішив відповісти Костик, побоюючись, що привид образиться й більше не прийде.

«Ага! — упіймав сам себе. — Тобі вже не хочеться, щоб вона пропала! Ти що, закохався в привида?»

Хлопець очманів від власних думок.

«І нічого не закохався! Дружити — це не любов! А Віталій Євгенійович сказав, що з привидами дружити можна!»

— Ось і добре, а то я боялася, що ти відмовишся, — ніби прочитала його думки Оля.

Так Костик і подружився з привидом Олі. Ночами привид допомагав робити Костику уроки. А Костик розповідав, що з ним відбувалося в школі. Привиду Олі це було дуже цікаво, бо сама вона могла потрапити до школи тільки як усі спали. А що у школі цікавого, коли немає ані уроків, ані дітей?

Загалом Костик завдяки привиду Олі навіть учитися став краще. Тільки іноді засинав на уроках.

МАРІЯ АРТЕМЕНКО

ПРИТЧА НЕ ПРО ЯБЛУКО

На видноколі простягався густий ліс.

У лісі була галявина.

На галявині росла дика яблуня.

На яблуні дозрівали бокаті плоди.

У найбільшому з них жили Мишко й Сашко. Два черв'яки. Вони щодня гризли одне й те саме яблуко, але ніколи не бачилися.

Мишко завжди їв яблуко наскрізь, аби прокласти собі маршрут назовні. Ще він любив вилазити зі своєї оселі й мандрувати.

Спочатку черв'як підіймався вгору — туди, де хвостик тримає яблуко. Гойдався на листочках, грівся на сонці або купався у краплях дощу. Потім заповзав на сусідні гілки, щоб спробувати нові яблука. Проте своє йому видавалося смачнішим, тож Мишко повертався назад.

Сашко завжди залишався всередині яблука. Він дивився на світ крізь шкірку свого будиночка й жодного разу не визирав звідти. Черв'як бачив лише одноманітну м'якоть довкола. Вона йому давно набридла, проте ризикувати не хотілося. Він просто боявся. Боявся всього інакшого та незнаного.

Цей страх часто змушував черв'яка робити дивні речі. Одного разу Сашко вирішив, що можна заховатися в яблуку ще глибше, подалі від світу. Але там він знайшов серцевину з маленькими темними кісточками. Коли черв'як їх побачив,

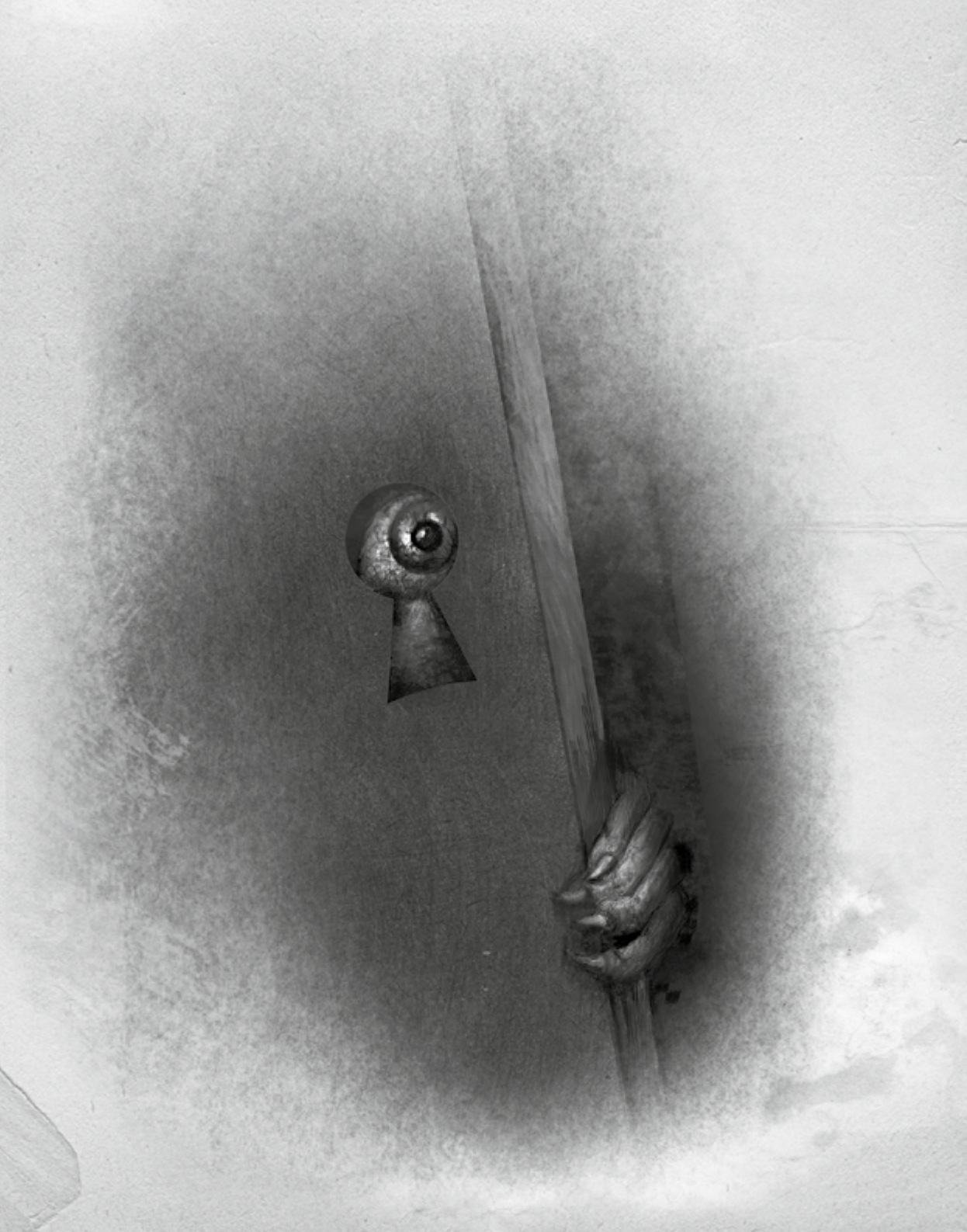
то ледь не знепритомнів. А було й таке, що Сашко починав заїдати свій страх. Він безупинно гриз і гриз яблуко. Спершу це навіть видавалося дієвим. Але тривало доти, доки він ледь не луснув.

Зрештою, черв'як тремтів із переляку та рухався по замкненому колу, тікаючи від самого себе. І так могло тривати ще хтозна-скільки часу.

Але якось на лісову галявину, де росла яблуня, прийшов Петро. Молодий голодний лось із розлогими рогами здалеку відчув аромат стиглих плодів. Петро підійшов до дерева й негайно скуштував кілька яблук. Дуже смачна знахідка!

Найбільше яблуко висіло на високій гілці й упиралося лосеві в роги. Він підняв голову, витягнув шию, швидко вхопив плід зубами і схрумав, примружуючи очі від задоволення. А коли на дереві не залишилося жодного яблука, Петро розвернувся й пішов собі далі в лісові хащі.

За всім цим спостерігав черв'як-мандрівник. Він саме повертався зі своєї нової подорожі з верхівки дерева. І хоча його оселя зникла, Мишко не зупинився. Він давно впевнився, що довкола існує безліч шляхів.

Літературно-художнє видання

**ЖАХЛИВА КНИЖКА:
ЗБІРНИК СТРАШНИХ ІСТОРІЙ**

Упорядкувала Тетяна Стус

Для молодшого та середнього шкільного віку

Ілюстрації *Ірени Панаріної*
Головна редакторка
видавничих проектів «ВагаВooka» *Тетяна Стус*
Літературне редагування *Юлії Підмогильної*
Макет, верстка *Устини Лукашук*
Технічне редагування *Олени Румянцевої*

R1005001У. Підписано до друку ???.2019.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Open Sans. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 7,58.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Кибальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5215 від 22.09.2016.

Для листів: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145;
e-mail: office@ranok.com.ua
Тел./факс: (057) 719-58-67.

З питань реалізації звертатися:
Харків, тел.: (057) 727-70-77;
e-mail: deti@ranok.com.ua

ЧИТАЙ ЩЕ!

Оксана Луцевська.

Скелет без шафи

У житті підлітків бувають моменти, коли вони почуваються так самотньо... Друзів у Ані фактично немає, через статуру її часто обзивають і ображають однокласники, найкраща подруга Кіра переїхала в інше місто... Єдина відрада дівчинки — це наука. Зокрема, анатомія. Аня мріє стати експерткою з медицини та веде анатомічний блог. А ще має особливого таємного друга. Чи допоможе він їй стати впевненішою та популярнішою серед однокласників?

Наталія Ясіновська.

Українка по-американськи

Американка чи українка? На це запитання хоче знайти відповідь 12-річна Марія, яка народилася в Україні, а останні 6 років мешкає в Америці. Дівчинка ходить в американську школу, переймається підлітковими проблемами... А ще має цікаву й запутану родинну історію. І намагається розібратися в собі та зрозуміти своїх рідних.

